

2. ผลจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม

จากการใช้แบบสอบถาม 3 ชุด สอบถามประชากรตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ ชุดที่ 1 สอบถามเกษตรกรผู้ใช้น้ำในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง ชุดที่ 2 สอบถามคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง และชุดที่ 3 สอบถามเจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง ได้ผลการศึกษาอธิบายดังนี้

2.1 เกษตรกรผู้ใช้น้ำในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง

2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกรในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย ข้อมูลทางด้าน เพศ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และ จำนวนแรงงานในครัวเรือนดังแสดงในตารางที่ 9 และสามารถอธิบายได้ดังนี้

1) เพศ จากกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงงที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวนทั้งสิ้น 165 คน เพศชาย มีจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3 และเพศหญิง มีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 เนื่องจากการสัมภาษณ์เป็นแบบไม่เจาะจง เพียงแต่กลุ่มเกษตรกรที่ให้สัมภาษณ์ต้องเป็นกลุ่มทำการเกษตรในพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง เท่านั้น ดังนั้น กลุ่มเกษตรกรที่ให้สัมภาษณ์จึงเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือเป็นเพศชายเป็นส่วนใหญ่

2) ระดับการศึกษา จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรในพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษามากที่สุด คือ 153 คน คิดเป็นร้อยละ 92.7 รองลงมาคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 และพบว่ามีเกษตรกรที่ได้รับการศึกษาสูงกว่าภาคบังคับบ้างแต่มีจำนวนน้อยและจากกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์พบว่ามีเกษตรกรเพียงรายเดียวที่ไม่ได้รับการศึกษา

ตารางที่ 9 ลักษณะประชากรขององค์กรผู้ใช้น้ำในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโมง
จังหวัด หนองคาย

ลักษณะประชากร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	121	73.3
- หญิง	44	26.7
รวม	165	100.0
2. ระดับการศึกษา		
- ไม่ได้รับการศึกษาเลย	1	0.6
- ประถม 1-6	153	92.7
- ม. 1-3	5	3.0
- ม. 4-6	3	1.8
- ป.ว.ช	1	0.6
- ป.ว.ส	2	1.2
รวม	165	100.0
3. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
- 1-2 คน	7	4.2
- 3-4 คน	71	43.0
- 5-6 คน	70	42.4
- มากกว่า 7 คนขึ้นไป	17	10.3
รวม	165	100.0
4. จำนวนแรงงานในครัวเรือน		
- 1-2 คน	47	28.5
- 3-4 คน	93	56.4
- 5-6 คน	22	13.3
- มากกว่า 7 คน	3	1.8
รวม	165	100.0

3) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จากการศึกษาพบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของกลุ่มเกษตรกรในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงงที่มีจำนวนสมาชิกอยู่ระหว่าง 3-4 คน มีจำนวน 71 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 43 และรองลงมามีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 5-6 คน มีจำนวน 70 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 42.4 ซึ่งพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกันและช่วยกันทำในการประกอบอาชีพทางการเกษตรและอยู่กันเป็นลักษณะครอบครัว พ่อ แม่ ลูก

4) จำนวนแรงงานในครัวเรือน จากการศึกษาพบว่าจำนวนแรงงานในครัวเรือนมีจำนวนมากที่สุดอยู่ระหว่าง 3-4 คน ต่อครัวเรือน ซึ่งมีจำนวนมากถึง 93 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 56.4 โดยเกษตรกรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกันและช่วยกันทำในการประกอบอาชีพทางการเกษตรและอยู่กันเป็นลักษณะครอบครัว พ่อ แม่ ลูก แรงงานที่ได้จึงมาจากภายในครัวเรือนเป็นหลัก

2.1.2 ลักษณะการถือครองที่ดิน จำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินของเกษตรกรที่ทำการสัมภาษณ์จำนวน 165 ราย ประกอบด้วย การถือครองที่ดินทั้งหมดในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง ดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนพื้นที่ถือครองของเกษตรกรทั้งหมดในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จังหวัดหนองคาย

ลำดับที่	จำนวนพื้นที่ถือครอง (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
1	1-10	113	68.5
2	11-20	31	18.8
3	21-30	17	10.3
4	31-40	2	1.2
5	มากกว่า 40	2	1.2
รวม		165	100.0

จากตารางที่ 10 พบว่า เกษตรกรที่ให้สัมภาษณ์ จำนวน 165 ราย มีที่ดินถือครองในพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงงระหว่าง 1-10 ไร่ มีจำนวน 113 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.5 ของจำนวนทั้งหมดและเป็นจำนวนที่มากที่สุด รองลงมามีที่ดินถือครองอยู่ระหว่าง 11-20 ไร่

จำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.8 ของจำนวนทั้งหมด พื้นที่ที่เกษตรกรถือครองที่ดินระหว่าง 21-30 ไร่ จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.3 ของจำนวนทั้งหมด มีเกษตรกรถือครองที่ดินอยู่ระหว่าง 31-40 ไร่ จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.2 ของจำนวนทั้งหมด และ เกษตรกรที่ถือครองที่ดินมากกว่า 40 ไร่ขึ้นไปมีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.2 ของจำนวนทั้งหมด

2.1.3 การใช้น้ำจากโครงการและการจัดสรรน้ำ ลักษณะโครงสร้างของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงม ประกอบด้วยอาคารบังคับน้ำ (regulator) จำนวน 1 สถานี ตั้งอยู่บริเวณปากน้ำห้วยโงม ทำหน้าที่ปิดกั้นน้ำไม่ให้ไหลทิ้งลงสู่แม่น้ำโขงและสูบน้ำจากแม่น้ำโขงเข้าในลำน้ำห้วยโงมในฤดูแล้ง โดยมีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจำนวน 9 สถานี เป็นสถานีสูบน้ำเพื่อการชลประทานเพียงอย่างเดียว 3 สถานี สถานีสูบน้ำเพื่อการชลประทานและเพื่อการระบายน้ำชลประทาน 6 สถานี และสถานีสูบน้ำเพื่อการระบายน้ำเพียงอย่างเดียว 1 สถานี ทำการสูบน้ำจากลำน้ำห้วยโงม ซึ่งเป็นลำน้ำสาขาของแม่น้ำโขงซึ่งกระจายอยู่ในพื้นที่ อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ และกิ่งอำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย ส่งเข้าพื้นที่การเกษตรของเกษตรกรในเขตพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงม มีพื้นที่โครงการโดยรวมประมาณ 54,000 ไร่ สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่ทำการเกษตรในเขตโครงการ ได้ 33,720-1-35 ไร่ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 รายละเอียดสถานีสูบน้ำ ที่ตั้ง แหล่งน้ำ เครื่องสูบน้ำและพื้นที่โครงการ สูบน้ำด้วยไฟฟ้า
 ห้วยโม่ง จังหวัดหนองคาย

สถานี	ที่ตั้งแหล่งน้ำ				เครื่องสูบน้ำ		พื้นที่ (ไร่)		หมายเหตุ
	แหล่งน้ำ	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จำนวน (เครื่อง)	ขนาด (KW)	พื้นที่โครงการ (ไร่)	พื้นที่ส่งน้ำได้ (ไร่)	
Regulator	ปากห้วยโม่ง		ท่าบ่อ	ท่าบ่อ	4	310(4)			อาคารบังคับน้ำ
P.1	ห้วยโม่ง	1	น้ำโหม่ง	ท่าบ่อ	3	45(1)	3,725.00	2,269-0-00	สูบน้ำเพื่อการชลประทาน
P.3	ห้วยโม่ง	1, 4 และ 13	ท่าบ่อ						
		3, 4 และ 11	น้ำโหม่ง	ท่าบ่อ	3	75 (2)และ 22(1)	4,968.75	1,961-2-59	สูบน้ำเพื่อการชลประทาน
P.4	ห้วยโม่ง	7และ10	ท่าบ่อ	ท่าบ่อ	5	55 (2)และ 37(3)	6,587.50	5,508-0-17	น้ำชลประทานและระบาย
		7 และ 8	บ้านเดื่อ						
		1,5,6,7 และ 8	วาน						
P.5	ห้วยโม่ง	4,5,9และ12	กองนาง	ท่าบ่อ	4	45 (3)และ 30(1)	5,112.50	3,898-2-63	น้ำชลประทานและระบาย
		2 และ 8	น้ำโหม่ง						
P.6	ห้วยโม่ง	6,7 และ 8	กองนาง	ท่าบ่อ	7	75(5) และ 55(2)	9,906.25	7,390-3-00	น้ำชลประทานและระบาย
		3 และ 6	หนองปลาปาก	ศรีเชียงใหม่					
P.7	ห้วยโม่ง	2,4,7,8 และ 9	หนองปลาปาก	ศรีเชียงใหม่	7	110(5)และ37(2)	10,793.75	5,208-2-54	น้ำชลประทานและระบาย
		5	น้ำโหม่ง	ท่าบ่อ					
P.8	ห้วยโม่ง	4,5,6,7 และ 9	โพนทอง	กิ่งโพธิ์ตาก	3	75(3)	4,206.25	3,884-1-69	น้ำชลประทานและระบาย
P.9	ห้วยโม่ง	1,2 และ 10	โพนทอง	กิ่งโพธิ์ตาก	2	75(2)	2,300.00	1,243-0-00	น้ำชลประทานและระบาย
P.10	ห้วยทอน	1,4,5,6 และ 7	โพธิ์ตาก	กิ่งโพธิ์ตาก	5	75(4)และ22(1)	6,337.50	2,338-1-00	น้ำเพื่อการชลประทาน
PSG10					3	30(30)			สูบน้ำอย่างเดี่ยว
รวม					46		53,937.50	33,702-1-35	

หมายเหตุ () หมายถึง จำนวนเครื่องสูบน้ำ

ที่มา: โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโม่ง (2546)

การรับน้ำเข้าพื้นที่การเกษตร เกษตรกรในพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ห้วยโมง รับน้ำจากคลองส่งน้ำสายต่าง ๆ ได้แก่ คลองส่งน้ำสายประธาน คลองส่งน้ำสายซอย คลองไส้ไก่หรือคลองดินซึ่งเป็นการรับน้ำจากคลองส่งน้ำเปิดเข้าที่พื้นที่ของตนเองโดยตรงเป็นและผ่านที่นาของเกษตรกรรายอื่น และในที่นี่พื้นที่ของเกษตรกรเองยังสามารถรับน้ำจากโครงการได้มากกว่า 2 แหล่งน้ำ ดังแสดงในตารางที่ 12

จากตารางที่ 12 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสัมภาษณ์ จำนวน 165 ราย ได้รับน้ำจากคลองส่งน้ำทั้งคลองสายประธาน คลองสายซอย คลองไส้ไก่ คลองระบายและบ่อน้ำตื้น โดยสามารถแบ่งออกได้ดังนี้ เกษตรกรที่รับน้ำจากคลองส่งน้ำสายประธานมีจำนวน 71 ราย คิดเป็นร้อยละ 43 และไม่ได้รับน้ำจากคลองส่งน้ำสายประธาน 94 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.0 ของจำนวนให้สัมภาษณ์ ส่วนเกษตรกรผู้ใช้น้ำจากคลองสายซอย คลองไส้ไก่ คลองระบาย และบ่อน้ำตื้น นั้น ได้รับน้ำจำนวน 63, 52, 5 และ 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.2, 31.5, 3.0 และ 3.0 ตามลำดับ ส่วนที่ไม่ได้รับน้ำจากคลองสายซอย คลองไส้ไก่และบ่อน้ำตื้น จำนวน 102, 113, 160 และ 160 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.8, 68.5, 97.0 และ 97.0 ตามลำดับของเกษตรกรให้สัมภาษณ์ ทั้งนี้เพราะเกษตรกรบางรายสามารถรับน้ำเข้าพื้นที่ของตนได้มากกว่าสองแหล่งหรือสองคลองส่งน้ำ

ตารางที่ 12 การรับน้ำจากคลองส่งน้ำของสมาชิกในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโมง
จังหวัดหนองคาย

แหล่งน้ำ	ได้รับน้ำ		ไม่ได้รับน้ำ	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
คลองส่งน้ำสายประธาน	71	43.0	94	57.0
คลองสายซอย	63	38.2	102	61.8
คลองไส้ไก่	52	31.5	113	68.5
คลองระบาย	5	3.0	160	97.0
บ่อน้ำตื้น	5	3.0	160	97.0
รวม	196	100.0	629	100.0

หมายเหตุ เกษตรกรสามารถรับน้ำได้มากกว่าหนึ่งสาย

การส่งน้ำเข้าพื้นที่การเกษตร กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง สามารถรับน้ำเข้าพื้นที่การเกษตรของตนเองได้ 4 วิธีการ คือ การรับน้ำเข้าพื้นที่ของตนเองโดยตรง รับน้ำผ่านที่คนอื่น ใช้วิธีการกักน้ำ และใช้เครื่องสูบน้ำเข้าพื้นที่ โดยสามารถแบ่งออกได้ดังนี้ เกษตรกรที่สามารถรับน้ำจากคลองส่งน้ำเข้าพื้นที่โดยตรง มีจำนวน 112 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.4 ของจำนวนให้สัมภาษณ์ ส่วนเกษตรกรที่รับน้ำโดยวิธี รับน้ำผ่านพื้นที่คนอื่น ใช้กักน้ำ และใช้เครื่องสูบน้ำ นั้น จำนวน 31, 21 และ 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.8, 12.1 และ 5.7 ตามลำดับ ส่วนที่ไม่ได้รับน้ำเข้าพื้นที่โดยตรง จำนวน 53, 124, 144 และ 155 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.1, 26.1, 30.3 และ 32.6 ตามลำดับของเกษตรกรให้สัมภาษณ์ ทั้งนี้เกษตรกรบางรายสามารถรับน้ำเข้าพื้นที่ของตนเองได้มากกว่าหนึ่งวิธีการ ดังแสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 การรับน้ำเข้าพื้นที่เพาะปลูกของสมาชิกในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จังหวัดหนองคาย

รับน้ำโดย	ได้		ไม่ได้	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เปิดน้ำเข้าพื้นที่โดยตรง	112	64.4	53	11.1
รับน้ำผ่านที่คนอื่น	31	17.8	124	26.1
ใช้กักน้ำ	21	12.1	144	30.3
ใช้เครื่องสูบน้ำ	10	5.7	155	32.6
รวม	134	100.0	476	100.0

หมายเหตุ สามารถรับน้ำได้มากกว่าหนึ่งวิธีการ

การขอรับน้ำจากสถานีสูบน้ำ ตัวเกษตรกรจะรวมตัวกันมาขอโดยเขียนคำขอใช้น้ำโดยยื่นให้ไว้ที่ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำมีอำนาจเด็ดขาดในการอนุมัติการให้น้ำแก่กลุ่มเกษตรกร ในบางที่มีการยื่นให้กับพนักงานสูบน้ำโดยตรงซึ่งพนักงานสูบน้ำต้องเป็นผู้รับมอบอำนาจในการอนุมัติการสูบน้ำในกรณี que ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำไม่อยู่ หรือยื่นให้กับประธานสหกรณ์ผู้ใช้น้ำในพื้นที่ที่ได้จัดตั้งสหกรณ์ผู้ใช้น้ำแล้วประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำจะถูกเปลี่ยนตำแหน่งเป็นประธานสหกรณ์ผู้ใช้น้ำโดยอัตโนมัติ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ทำการสัมภาษณ์ จำนวน 165 ราย สามารถจำแนกรูปแบบวิธีการขอใช้น้ำ ออกได้เป็น 4 วิธีการคือ การขอน้ำจากพนักงานสูบน้ำโดยตรง การขอน้ำจากประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ การขอน้ำจากประธานสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ การขอน้ำจากโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง โดย จำนวนเกษตรกรที่ขอน้ำกับประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำมีจำนวนมากที่สุดคือ 156 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.6 สมาชิกขอใช้น้ำจากพนักงานสูบน้ำโดยตรง จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.0 ขอใช้น้ำผ่านเจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.8 และขอใช้น้ำผ่านประธานสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.6 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผู้มีอำนาจในการอนุมัติให้ใช้น้ำของสมาชิกในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จังหวัดหนองคาย

ผู้อนุมัติ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ	156	94.6
พนักงานสูบน้ำโดยตรง	5	3.0
เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง	3	1.8
ประธานสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	1	0.6
รวม	165	100.0

การขอน้ำจากสถานีสูบน้ำที่ตั้งอยู่ในพื้นที่นั้นพบว่าเกษตรกรมีวิธีการขอรับน้ำ 2 แบบ คือ ขอใช้น้ำคนเดียว และขอใช้น้ำแบบรวมกันเป็นกลุ่ม โดยการรวมตัวกันมาขอน้ำนั้น เกษตรกรจะรวมตัวกันโดยมีพื้นที่ติดกันเพื่อสะดวกในการรับน้ำและแบ่งสรรน้ำที่ทางสถานีสูบน้ำมาให้ จากการศึกษพบว่าเกษตรกรรวมกลุ่มกันขอใช้น้ำมีจำนวนมากถึง 123 ราย คิดเป็นร้อยละ 74.6 ของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ มีเกษตรกรที่ขอใช้น้ำคนเดียว จำนวน 35 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.2 ของจำนวนเกษตรกรทั้งหมด ซึ่งในที่นี้มีเกษตรกรที่ขอใช้น้ำทั้งสองรูปแบบคือ ขอใช้น้ำเพียงคนเดียว และร่วมกับคนอื่นขอใช้น้ำมีจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.2 ของจำนวนเกษตรกรทั้งหมดที่ให้สัมภาษณ์ดังแสดงไว้ในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 รูปแบบการขอใช้น้ำจากโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงม จังหวัดหนองคาย

รูปแบบการขอ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
ขอใช้น้ำร่วมกับผู้อื่น	123	74.6
ขอใช้น้ำคนเดียว	35	21.2
ขอทั้งสองอย่าง	7	4.2
รวม	165	100.0

จากตารางที่ 15 พบว่า เกษตรกรในพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงม นิยมขอใช้น้ำแบบรวมกันเป็นกลุ่มมากที่สุด และขอใช้น้ำคนเดียวรองลงมา นอกจากนี้ยังมีการใช้น้ำรวมกันทั้ง 2 แบบผสมกันอยู่

จากจำนวนเกษตรกรที่ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 165 ราย ในพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงม มีการแบ่งการรับน้ำเข้าพื้นที่การเกษตรของตนเองหลายรูปแบบ ได้แก่ แบ่งน้ำตามพื้นที่รับน้ำ แบ่งน้ำตามเวลาที่ขอ ให้ปลายคลองส่งน้ำรับน้ำก่อน แบ่งตามจำนวนเงินที่จ่ายค่าสูบน้ำ ให้คนต้นคลองใช้น้ำก่อน แบ่งตามรอบเวร เอน้ำตามสะดวกของตนเอง และตามแต่จะตกลงกัน โดยสามารถแบ่งออกได้ดังนี้ เกษตรกรมีการแบ่งน้ำกันตามพื้นที่รับน้ำมีจำนวน 75 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.5 ของจำนวนสัมภาษณ์ ส่วนเกษตรกรที่ทำการแบ่งน้ำกัน โดยแบ่งน้ำตามเวลาที่ขอ ให้ปลายคลองส่งน้ำรับน้ำก่อนแบ่งตามจำนวนเงินที่จ่ายค่าสูบน้ำ ให้คนต้นคลองใช้น้ำก่อนแบ่งตามรอบเวร ต่างคนต่างเอา และตามแต่จะตกลงกัน มีจำนวน 23, 20, 17, 13, 6, 6 และ 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.9, 12.1, 10.3 7.9, 3.6, 3.6 และ 3.0 ตามลำดับของเกษตรกรที่สัมภาษณ์ ซึ่งสมาชิกในแต่ละกลุ่มจะเป็นผู้ควบคุมและตรวจสอบและแบ่งปันกันเองในหมู่สมาชิกด้วยกันเอง ดังรายละเอียดในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 วิธีการแบ่งน้ำในพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จังหวัดหนองคาย

การแบ่งน้ำ	เกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
แบ่งน้ำที่ได้ตามพื้นที่รับน้ำ	75	45.5
แบ่งตามเวลาที่ขอ	23	13.9
ปลายคลองรับน้ำก่อน	20	12.1
แบ่งตามจำนวนเงินที่จ่ายค่าสูบน้ำ	17	10.3
คนต้นคลองเอาก่อน	13	7.9
แบ่งตามรอบเวร	6	3.6
ตามสะดวกของตนเอง	6	3.6
ตกลงกันเอง	5	3.0
รวม	165	100.0

เหตุผลกรณีที่ไม่ได้รับน้ำหรือได้รับน้อยกว่าตามที่ขอสูบน้ำจากสถานีสูบน้ำที่ตั้งอยู่ในพื้นที่แต่ละแห่งนั้นเนื่องจากสาเหตุมีการใช้น้ำชลประทานจากคลองส่งน้ำมากเกินไป เครื่องสูบน้ำสูบน้ำไม่พอกับความต้องการ จ่ายน้ำให้น้อยกว่าที่ร้องขอ คลองส่งน้ำชำรุดเสียหาย การจ่ายน้ำในคลองส่งน้ำสายประธานมีไม่เพียงพอ การจ่ายน้ำจากคลองส่งน้ำสายประธานเข้าไปเชื่อมกับคลองส่งน้ำของที่สำนักงานปฏิรูปที่ดิน (สปก.) ทำไว้ไม่เพียงพอ

การรับน้ำเข้าพื้นที่การเกษตรของสมาชิกในกลุ่มผู้ใช้น้ำนั้น จากการศึกษาพบว่า สมาชิกได้รับน้ำส่วนมากมีความพึงพอใจกับระบบการส่งน้ำของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง เนื่องจากได้รับความสะดวก สามารถส่งน้ำได้ถึงแปลงเพาะปลูก ส่วนที่ไม่พึงพอใจในระบบส่งน้ำหรือคลองส่งน้ำของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง มีสาเหตุมาจากระบบส่งน้ำหรือคลองส่งน้ำ ที่ได้ดำเนินการก่อสร้างมานานเกิดความชำรุด และบางสาเหตุมาจากการเกิดน้ำท่วมคลองส่งน้ำ ทำให้คลองส่งน้ำชำรุดและบางจุดยังไม่ได้รับงบประมาณในการดำเนินการซ่อมแซม ดังแสดงในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ความพอใจของเกษตรกรในระบบส่งน้ำของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง
จังหวัดหนองคาย

ความพอใจ	เกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
ไม่พอใจ	40	24.2
พอใจ	125	75.8
รวมทั้งหมด	165	100.0

สำหรับพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง พบว่าในรอบปีที่ผ่านมาการส่งน้ำให้เกษตรกรผู้ใช้น้ำได้รับตรงตามวันและเวลาที่ทำการร้องขอให้ดำเนินการสูบน้ำ แต่ในบางส่วนได้รับน้ำไม่ตรงตามวันและเวลาที่ร้องขอ เนื่องจากเครื่องสูบน้ำชำรุด คลองส่งน้ำชำรุด จึงไม่สามารถดำเนินการสูบน้ำได้ตามความต้องการในช่วงเวลานั้นได้

ส่วนการขโมยน้ำ แย่งน้ำ ปิดกั้นทางน้ำ การทำลายอาคารบังคับน้ำเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาพบว่า มีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นน้อยมาก บางพื้นที่ไม่ปรากฏเหตุการณ์ดังกล่าวเลย แต่ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำก็จะแจ้งให้กับคณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำเป็นผู้ตัดสินใจโดยการเรียกสมาชิกคนดังกล่าวมาซักถามพร้อมทั้งกล่าวโทษและเจรจาประนีประนอมทำความเข้าใจกันระหว่างสมาชิกด้วยกัน ดังแสดงในตารางที่ 18

กรณีที่มีการละเมิดข้อตกลงการใช้น้ำในเขตสถานีสูบน้ำแต่ละแห่งที่อยู่ภายใต้โครงการสูบน้ำห้วยโงนั้นพบว่า ในปัจจุบันสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำในโครงการห้วยโง มีการให้ผู้ที่ทำหน้าที่ตัดสินชี้ขาดว่าใครเป็นผู้ละเมิดกฎเกณฑ์ที่สมาชิกได้เลือกตั้งขึ้นโดยผู้ที่ทำหน้าที่ตัดสินในกรณีมีการละเมิดข้อตกลงในกลุ่มสมานิกนั้น โดยส่วนมากใช้รูปแบบคณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำเป็นผู้ทำหน้าที่ตัดสิน

ตารางที่ 18 การลักขโมยน้ำ การแย่งน้ำ การปิดกั้นน้ำที่ส่ง การทำลายอาคารบังคับน้ำ โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จังหวัดหนองคาย

สาเหตุ	ผลที่ได้	จำนวนเกษตรกร	ร้อยละ
การลักขโมยน้ำ	ไม่มีลักขโมยน้ำ	46	22.7
	มีน้อยลง	108	70.1
	มีมากขึ้น	11	7.2
	รวมทั้งหมด	165	100.0
การแย่งน้ำ	ไม่มีการแย่งน้ำ	44	21.5
	มีน้อยลง	104	67.5
	มีมากขึ้น	17	11.0
	รวมทั้งหมด	165	100.0
การปิดกั้นน้ำที่ส่ง	ไม่มีการปิดกั้นน้ำที่ส่ง	55	30.8
	มีน้อยลง	100	62.3
	มีมากขึ้น	10	6.9
	รวมทั้งหมด	165	100.0
การทำลายอาคารบังคับน้ำ	ไม่มีการทำลายอาคาร	59	33.6
	มีน้อยลง	106	65.8
	มีมากขึ้น	1	0.6
	รวมทั้งหมด	165	100.0

จากการศึกษา ผู้ตัดสินลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ที่วางไว้ พบว่ามี สมาชิกส่วนมากใช้รูปแบบของคณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำ ในการตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิด หรือฝ่าฝืนกฎระเบียบที่กลุ่มผู้ใช้น้ำตั้งขึ้น โดยสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงงจำนวน 135 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.8 ของจำนวนทั้งหมด คณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำได้มีการเรียกคู่กรณีมารับฟังข้อร้องเรียนและคณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาโต้เถียงประนีประนอมกันในหมู่สมาชิกด้วยกันเอง ดังแสดงในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ผู้ทำหน้าที่ตัดสินชี้ขาด ในการลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎ ระเบียบ ที่วางไว้ในเขต
โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จังหวัดหนองคาย

ผู้ทำหน้าที่ตัดสิน	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
คณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำ	135	81.8
ตำรวจ อบต. ผู้ใหญ่บ้าน	15	9.1
นายสถานีสูบน้ำ	10	6.1
เจ้าหน้าที่โครงการห้วยโงง	4	2.4
เกษตรกรคุยกันเอง	1	0.6
รวม	165	100.0

2.1.4 การระบายน้ำ ในฤดูฝนของเกือบทุกปีเกิดน้ำท่วมในพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง เนื่องจากบริเวณโครงการห้วยโงงมีลักษณะเป็นที่ลุ่มติดกับแม่น้ำโขงซึ่งเกือบทุกปีจะประสบกับปัญหาน้ำท่วม สถานีสูบน้ำที่ตั้งอยู่ในโครงการจะทำหน้าที่เร่งสูบน้ำระบายน้ำออกจากพื้นที่ เพื่อบรรเทาอุทกภัยที่เกิดขึ้น โดยค่าใช้จ่ายจากการสูบน้ำในกรณีดังกล่าว ทางโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง เป็นผู้รับผิดชอบและในกรณีที่เกิดปัญหาปริมาณน้ำในลำน้ำห้วยโงงมีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ สถานีสูบน้ำที่ตั้งอยู่บริเวณปากแม่น้ำโขงจะทำหน้าที่สูบน้ำจากแม่น้ำโขงเข้ามาเติมในลำน้ำห้วยโงง เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำในลำน้ำห้วยโงงให้มากขึ้นให้เพียงพอต่อการเพาะปลูกพืชของเกษตรกร โดยค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำเข้ามานั้นทางโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง เป็นผู้รับผิดชอบเกษตรกรผู้ใช้น้ำไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้นและจากการศึกษาพบว่าในปีที่ผ่านมาพื้นที่ในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง เกิดปัญหาน้ำท่วม ทำให้เกิดพื้นที่ทำการเกษตรเสียหายเป็นจำนวนมาก พบว่า จากพื้นที่โครงการ 53,937.50 ไร่ ได้รับความเสียหายจากน้ำท่วม โดยแบ่งเป็นพื้นที่นาข้าว 26,178 ไร่ 1 งาน 35 ตารางวา บ่อปลา 1,090 ไร่ และพื้นที่เพาะปลูกพืชอื่น ๆ 5,034 ไร่ ดังแสดงในตารางที่ 20

ดังนั้นสมาชิกในกลุ่มจึงทำการปลูกข้าวนาปรังในปีการเพาะปลูก 2545/2546 เพื่อชดเชยข้าวนาปีที่ประสบปัญหาน้ำท่วม โดยมากสมาชิกปลูกข้าวไว้กินเองในครอบครัวส่วนที่เหลือขายให้กับโรงสี รายได้ที่ได้จากการขายข้าวจึงไม่มีมากนักประกอบกับพื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นของตนเองมีจำนวนน้อย ปัญหาที่พบมากในการทำการเกษตรในฤดูแล้งคือ การขาดเงินทุนและเครดิตดังแสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 20 พื้นที่เพาะปลูกที่ได้รับความเสียหายจากน้ำท่วมปี 2545 โครงการ สูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วย
โม่ง จังหวัดหนองคาย

สถานี	สิ่งปลูกสร้าง		เครื่องสูบน้ำ				พื้นที่ (ไร่)		
	แหล่งน้ำ	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จำนวน (เครื่อง)	ขนาด (kw)	พื้นที่โครงการ (ไร่)	พื้นที่ส่งน้ำได้ (ไร่)	พื้นที่เสียหายจากน้ำท่วม (ไร่)
Regulator									
P.1	ห้วยโม่ง	1	ท่าบ่อ	ท่าบ่อ	4	310(4)			
		1, 4 และ 13	น้ำโหมง	ท่าบ่อ	3	45(1)	3,725.00	2,269-0-00	40 1,769-0-00
P.3	ห้วยโม่ง	3, 4 และ 11	ท่าบ่อ	ท่าบ่อ	3	75 (2)และ 22(1)	4,968.75	1,961-2-59	11 0-0-00
P.4	ห้วยโม่ง	7และ10	ท่าบ่อ	ท่าบ่อ	5	55 (2)และ 37(3)	6,587.50	5,508-0-17	200 2,708-0-17
		7 และ 8	บ้านเดื่อ						
		1,5,6,7 และ 8	วาน						
P.5	ห้วยโม่ง	4,5,9และ12	กองนาง	ท่าบ่อ	4	45 (3)และ 30(1)	5,112.50	3,898-2-63	120 50-0-00
		2 และ 8	น้ำโหมง						
P.6	ห้วยโม่ง	6,7 และ 8	กองนาง	ท่าบ่อ	7	75(5) และ 55(2)	9,906.25	7,390-3-00	183 0-0-00
		3 และ 6	หนองปลาปาก	ศรีเชียงใหม่					
P.7	ห้วยโม่ง	2,4,7,8 และ 9	หนองปลาปาก	ศรีเชียงใหม่	7	110(5)และ37(2)	10,793.75	5,208-2-54	350 0-0-00
		5	น้ำโหมง	ท่าบ่อ					
P.8	ห้วยโม่ง	4,5,6,7และ 9	โพหนอง	กิ่งโพธิ์ตาก	3	75(3)	4,206.25	3,884-1-69	50 0-0-00
P.9	ห้วยโม่ง	1,2 และ 10	โพหนอง	กิ่งโพธิ์ตาก	2	75(2)	2,300.00	1,243-0-00	36 507-0-00
P.10	หัวทอน	1,4,5,6และ 7	โพธิ์ตาก	กิ่งโพธิ์ตาก	5	75(4)และ22(1)	6,337.50	2,338-1-00	100 0-0-00
				รวม			53,937.50	33,702-1-35	1,090 5,034-0-00

หมายเหตุ () หมายถึง จำนวนเครื่องสูบน้ำ

ที่มา: โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโม่ง (2546)

ตารางที่ 21 พื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2545 / 2546 โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโม่ง จังหวัดหนองคาย

ชื่อสถานี	ข้าว			พืชไร่					พืชผัก			หน่วย : ไร่-งาน-วา	
	พื้นที่ ราย	พื้นที่ ราย	พื้นที่ ราย	พื้นที่ ราย	พื้นที่ ราย	พื้นที่ ราย	พื้นที่ ราย	พื้นที่ ราย	พื้นที่ ราย	พื้นที่ ราย	พื้นที่ ราย	อื่น ๆ	บ่อปลา
P.1	330-0-0	42	320-0-0	39	0	1							3
P.3	636-3-0	119	628-3-0	116			3-0-0	1					2
P.4	65-0-0	13	40-0-0	6	0	2							3
P.5	890-0-0	71	550-0-0	60			6-0-0	3					8
P.6	775-0-0	76	595-0-0	66									10
P.7	314-0-0	46	267-0-0	41									2
P.8	370-0-0	40	370-0-0	40									2
P.9	68-0-0	13	53-0-0	6									2
P.10	170-0-0	25	155-0-0	21									2
รวม	3617-3-0	445	2978-3-0	395	0	3	9-0-0	4	40-0-0	3	10-0-0	5	30

ที่มา: โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโม่ง (2546)

2.1.5 การดูแลบำรุงรักษา การมีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงรักษาระบบชลประทานของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง นั้น พบว่าเกษตรกรในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงงซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาคลองส่งน้ำของโครงการ จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง ส่วนมากมีส่วนร่วมในการซ่อมแซมบำรุงรักษา โดยสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำให้ความร่วมมือกันในการดูแลรักษาทำความสะอาดคลองส่งน้ำเป็นอย่างดี ซึ่งสาเหตุมาจากกลุ่มผู้ใช้น้ำกับโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงงได้ทำข้อตกลงกันในการดูแลบำรุงรักษาคลองส่งน้ำก่อนฤดูการเพาะปลูกทุกครั้ง และตัวสมาชิกเองก็ให้ความร่วมมือดี ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 กิจกรรมที่เข้าร่วมในการดูแลบำรุงรักษาอาคารชลประทานของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จังหวัดหนองคาย

กิจกรรมที่เข้าร่วม	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
เคย	154	93.3
ขุดลอกตะกอนท้องคลอง	120	40.1
ถางหญ้าคันคลอง	97	32.4
ขุดลอกคลองดิน	55	18.4
ซ่อมแซมรอยรั่ว	11	3.7
ซ่อมแซมรูรั่ว	9	3.0
รื้อซ่อมเปลี่ยนแผงคอนกรีตใหม่	6	2.0
เสริมดินคันคลอง	1	0.3
รวม	299	100.0
ไม่เคย	8	4.9
ไม่ตอบ	3	1.8
	165	100.0

หมายเหตุ สามารถตอบได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ

จะเห็นได้ว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสัมภาษณ์ จำนวน 154 ราย หรือ ร้อยละ 93.3 ให้ความร่วมมือในกิจกรรมดูแลซ่อมแซมบำรุงรักษาดังนี้ ขุดลอกตะกอนท้องคลอง ถางหญ้าคันคลอง ขุดลอกคลองดิน ซ่อมแซมรอยรั่ว ซ่อมแซมรูรั่ว รื้อซ่อมเปลี่ยนแผงคอนกรีตใหม่

และเสริมดินคันคลอง โดยสามารถแบ่งออกได้ดังนี้ เกษตรกรที่ขุดลอกตะกอนท้องคลองมากที่สุด จำนวน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.1 ของจำนวนให้สัมภาษณ์ ส่วนเกษตรกรที่ทำการถางหญ้าคันคลอง ขุดลอกคลองดิน ซ่อมแซมรอยร้าว ซ่อมแซมรูรั่ว รื้อซ่อมเปลี่ยนแผงคอนกรีตใหม่ และเสริมดินคันคลอง จำนวน 97, 55, 11, 9, 6 และ 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.4, 18.4, 3.7, 3.0, 2.0 และ 0.3 ตามลำดับของเกษตรกรให้สัมภาษณ์ทั้งนี้เกษตรกรบางรายได้เข้าร่วมทำกิจกรรมมากกว่าหนึ่งกิจกรรม ซึ่งจำนวนเกษตรกรที่ทำการสัมภาษณ์อีกจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.9 ของจำนวนให้สัมภาษณ์บอกไม่เคยทำกิจกรรมดังกล่าวเลย โดยมีเกษตรกรจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.8 ของจำนวนให้สัมภาษณ์ไม่ตอบคำถาม และยังพบอีกว่ากลุ่มผู้ใช้น้ำได้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการซ่อมบำรุงระหว่างโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสม กับกลุ่มออกไปว่าใครจะต้องรับผิดชอบในการซ่อมแซมบำรุงดูแลรักษา เช่น กลุ่มผู้ใช้น้ำรับผิดชอบเกี่ยวกับด้านการทำความสะอาดคลองส่งน้ำ ขุดลอกตะกอนดินที่อยู่ในคลองส่งน้ำ ซ่อมแซมคลองส่งน้ำที่ชำรุดเสียหายไม่มากนัก และเสียสละแรงกายในการซ่อมบำรุงคลองส่งน้ำของกลุ่มโดยที่ทางโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมเป็นผู้จัดหาวัสดุมาให้ ในส่วนการซ่อมบำรุงที่เสียหายมาก ๆ ทางโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการเอง ตลอดจนการซ่อมบำรุงทางด้านเทคนิคที่เกี่ยวกับระบบไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำทั้งหมด

การซ่อมแซม ดูแล บำรุงรักษาระบบชลประทานต่าง ๆ ในส่วนที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสม รับผิดชอบนั้น พบว่าเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำโครงการฯที่ให้สัมภาษณ์จำนวน 165 ราย โดยให้ตอบแบบสัมภาษณ์ได้มากกว่าหนึ่งข้อ ต้องการให้เจ้าหน้าที่โครงการ ปรับปรุงซ่อมแซมในส่วนของ คลองส่งน้ำ ถนนในโครงการ พนังกั้นน้ำ อาคารบังคับน้ำ สถานีสูบน้ำ อ่างเก็บน้ำ และคลองระบายน้ำ สามารถแบ่งออกได้ดังนี้ เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่โครงการ ดำเนินการซ่อมแซมปรับปรุงคลองส่งน้ำเป็นอันดับแรก จำนวน 102 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.2 ของจำนวนให้สัมภาษณ์ ส่วนการซ่อมแซมปรับปรุง ถนนในโครงการ พนังกั้นน้ำ อาคารบังคับน้ำ สถานีสูบน้ำ อ่างเก็บน้ำ และคลองระบายน้ำ จำนวน 78, 60, 53, 52, 49 และ 45 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.8, 13.7, 12.1, 11.8, 11.2 และ 10.3 ตามลำดับของเกษตรกรให้สัมภาษณ์ดังแสดงในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 งานซ่อมแซมในส่วนที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง รับผิดชอบที่ควรปรับปรุง

ซ่อมแซมสิ่งปลูกสร้าง	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
คลองส่งน้ำ	102	23.2
ถนนในโครงการ	78	17.8
พังกันน้ำ	60	13.7
อาคารบังคับน้ำ	53	12.1
สถานีสูบน้ำ	52	11.8
อ่างเก็บน้ำ	49	11.2
คลองระบายน้ำ	45	10.3
รวม	439	100.0

หมายเหตุ สามารถตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ

ความพอใจในการดำเนินการซ่อมบำรุงสถานีสูบน้ำ ส่วนที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง รับผิดชอบอยู่นั้น ได้แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 24 อธิบายได้ดังนี้ ความพอใจในเรื่องของความรวดเร็วทันต่อเวลาที่เกษตรกรต้องการพบว่าร้อยละ 53.9 มีระดับความพอใจในระดับดีสูงสุด การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของเจ้าหน้าที่ ในการทำงานพบว่าร้อยละ 60 อยู่ในเกณฑ์ดี มีระดับความพอใจสูงสุด ในด้านการแจ้งเหตุเตือนภัยต่าง ๆ ร้อยละ 55.2 อยู่ในเกณฑ์ดี มีระดับความพอใจสูงสุด เนื่องจากเจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงงได้มีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา

ความคิดเห็นในด้านการเตรียมความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์นั้น พบว่าร้อยละ 46.7 อยู่ในเกณฑ์ดี อยู่ในความพอใจสูงสุดและ การเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ร้อยละ 61.8 อยู่ในเกณฑ์ดี เป็นระดับความพอใจสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่มีความเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์และเจ้าหน้าที่อยู่เสมอ

การดูแลของเจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง ต่อกลุ่มผู้ใช้น้ำพบว่า ร้อยละ 86 อยู่ในเกณฑ์ดี ของระดับความพอใจสูงสุด เนื่องจากเจ้าหน้าที่ได้เข้าร่วมประชุมชี้แจงกับกลุ่มผู้ใช้น้ำอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 24 ความคิดเห็นในการดูแลซ่อมแซมบำรุงรักษาโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมง จังหวัดหนองคาย

สาเหตุ		ระดับความพอใจ				ไม่ตอบ คำถาม
		4	3	2	1	
1. ความรวดเร็ว						
ทันต่อเวลา	จำนวน	9	89	36	22	9
	ร้อยละ	5.5	53.9	21.8	13.3	5.5
การแก้ไขปัญหเฉพาะหน้า	จำนวน	1	99	33	16.0	16
	ร้อยละ	0.6	60	20	9.7	9.7
การแจ้งเหตุเตือนภัย	จำนวน	4	91	39	11.0	20
	ร้อยละ	2.4	55.2	23.6	6.7	12.1
2. การเตรียมความพร้อม						
เครื่องมือและอุปกรณ์	จำนวน	12	77	26	33.0	17
	ร้อยละ	7.3	46.7	15.8	20.0	10.3
เจ้าหน้าที่	จำนวน	4	102	27	3.0	29
	ร้อยละ	2.4	61.8	16.4	1.8	17.4
3. การดูแลอย่างทั่วถึง	จำนวน	1	86	36	20	22
	ร้อยละ	0.6	52.8	21.8	12.1	13.3
4. การปรับปรุงแก้ไข	จำนวน		83	25	34	23
	ร้อยละ		50.3	15.2	20.6	13.9
5. การประสานงานในองค์กรต่าง ๆ	จำนวน		115	20	9	21
	ร้อยละ		69.7	12.1	5.5	12.7

หมายเหตุ เกณฑ์ที่ให้ 4 = ดีมาก, 3 = ดี, 2 = พอใช้, 1 = ต้องปรับปรุง, 0 = ไม่ตอบคำถาม

การปรับปรุงแก้ไขความชำรุดเสียหายของระบบเครื่องสูบน้ำหรือระบบชลประทานนั้น พบว่า ร้อยละ 50.3 ของระดับความพอใจสูงสุดอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากดำเนินการสูบน้ำและส่งน้ำได้และถ้ากรณีระบบส่งน้ำชำรุดก็มีการซ่อมแซมอย่างเร่งด่วน

การประสานงานองค์กรท้องถิ่นหรือองค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำ ของเจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง นั้น ตัวแทนของเกษตรกรร้อยละ 69.7 บอกว่าการประสานงานของเจ้าหน้าที่กับองค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำอยู่เกณฑ์ดี เนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นบุคคลในพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกันคืออยู่แล้ว การติดต่อประสานงานจึงทำได้ง่าย

2.2 คณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง

จากตัวแทนของคณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำต่าง ๆ จำนวน 9 สถานี มีตัวแทนที่มาตอบแบบสอบถามจำนวน 40 ราย โดยแบ่งออกเป็นรายสถานีต่าง ๆ พบว่า คณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำ P.5 มาเข้าร่วมในการตอบแบบสอบถามครบทุกราย จำนวน 10 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 100.0 ของจำนวนทั้งหมด รองลงมาคือ สถานีสูบน้ำที่ P.3 และ P.8 มีจำนวนเท่ากันคือ 5 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 50.0 ส่วนที่เหลือกระจายกันไป คณะกรรมการองค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำทั้งหมดของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง มีจำนวนทั้งสิ้น 69 ราย แต่มีตัวแทนมาให้มาให้สัมภาษณ์ในการตอบแบบสอบถามจำนวน 40 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 58.0 ดังแสดงในตารางที่ 3

จากการศึกษาคณะกรรมการที่เป็นตัวแทนของกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำทั้ง 9 สถานี พบว่า ตัวแทนของคณะกรรมการที่ได้ทำการตอบแบบสอบถามนั้น แยกเป็นตำแหน่ง ๆ ที่อยู่ในแต่ละกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำพบว่า คณะกรรมการกลุ่มที่มาตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ รองประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ เลขานุการกลุ่มผู้ใช้น้ำ เภรัญญิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ และกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำ และยังพบอีกว่า กลุ่มผู้ใช้น้ำทั้ง 9 สถานีสูบน้ำนั้น ผู้ที่มาตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ กรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน 19 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 47.5 ของจำนวนทั้งหมด รองลงมาคือ ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน 8 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 20 ของจำนวนทั้งหมด รองประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน 6 ราย คิดเป็น ร้อยละ 15 ของจำนวนทั้งหมด เภรัญญิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.5 ของจำนวนทั้งหมด สุดท้ายคือ เลขานุการกลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน 2 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 5 ของจำนวนทั้งหมด

ซึ่งคณะกรรมการแต่ละคนได้รับตำแหน่งมาโดยสมาชิกเป็นผู้เลือกตัวแทนของตนขึ้นมาเป็นประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำหรือตัวแทนของตนในการติดต่อประสานงานกับโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง้ง และในคณะกรรมการบ้างตำแหน่งประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำเป็นผู้เลือกขึ้นมาโดยให้สมาชิกยินยอมและรับทราบในการดำรงตำแหน่งนั้น ๆ เพื่อช่วยแบ่งเบาภารกิจการทำงานของประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำตลอดจนทำงานเข้ากันได้ดีกับประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ ดังแสดงในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ตำแหน่งของคณะกรรมการที่ตอบแบบสอบถาม โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง้ง จังหวัดหนองคาย

ตำแหน่ง	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ประธานกลุ่ม	8	20.0
รองประธานกลุ่ม	6	15.0
เลขากลุ่ม	2	5.0
เหรัญญิกกลุ่ม	5	12.5
กรรมการกลุ่ม	19	47.5
รวม	40	100.0

เมื่อมีการเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำขึ้นมาแล้ว คณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำร่วมกับสมาชิกกลุ่มตลอดจนเจ้าหน้าที่ ที่เป็นตัวแทนของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง้งได้มาประชุมกัน เพื่อวางแผน ระเบียบ การบริหารงานของกลุ่มผู้ใช้น้ำในแต่ละสถานีสูบน้ำ

จากการศึกษาพบว่า การตั้งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ต่าง ๆ ของกลุ่มขึ้นโดยมีหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่เป็นคนกำหนด แต่กฎระเบียบต่าง ๆ มีการร่างขึ้นมาโดยสมาชิกเป็นคนช่วยกันการร่าง กฎ ระเบียบในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ของแต่ละสถานีนั้นจะมีรายละเอียดแตกต่างกันออกไปแล้วแต่ละสถานีของแต่ละแห่ง และพบอีกว่า ตัวแทนของคณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน 36 ราย จากทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 90 มีส่วนการ ร่าง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของกลุ่มของตนเองขึ้น มีเพียง 4 ราย จากทั้งหมด หรือคิดเป็นร้อยละ 10 ที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการร่าง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ

คณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำ แต่ละโครงการที่มีการวางกฎ ระเบียบ ข้อบังคับไว้นั้น จากการสัมภาษณ์ พบว่า คณะกรรมการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำแต่ละที่มีการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ สมาชิกขององค์กรร่วมกับผู้แทนภาครัฐเป็นผู้ร่วมกันร่างขึ้นมา มีการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ

จากการศึกษาพบอีกว่า คณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำจำนวน 21 ราย จากจำนวนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 52.5 ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่มีไว้อย่างแทบทุกครั้ง และอีก 18 ราย ของจำนวนคณะกรรมการบริหารกลุ่มทั้งหมด หรือคิดเป็นร้อยละ 45 ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ อย่างเคร่งครัด มีเพียง 1 ราย หรือคิดเป็น ร้อยละ 2.5 ของจำนวนทั้งหมด ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เป็นบ้างครั้งเท่านั้น แต่ไม่มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำรายใดเลยที่ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ตั้งไว้

การเลือกสรรคณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำ จากการสอบถามคณะกรรมการ ที่มาให้สัมภาษณ์ จำนวน 40 รายพบว่า สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำทุกคนเลือกมีสิทธิในการเลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำของตนเอง

การคัดเลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำในโครงการ จากแบบสอบถาม พบว่า คณะกรรมการเกือบทุกท่านมีส่วนร่วมการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มผู้ใช้น้ำ ซึ่ง คณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำทั้งหมด 40 ราย มีส่วนรวมการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำของตนเอง จำนวน 35 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.5 ไม่มีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่ม 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 และไม่ได้ตอบคำถามจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ดังแสดงในตาราง ที่ 26

การบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำนั้นคณะกรรมการบริหารได้มีการแบ่งโซนกันรับผิดชอบในแต่ละที่ ซึ่งการแบ่งโซนหรือแบ่งกลุ่มรับน้ำจากโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง นั้น คณะกรรมการได้มีการแบ่งเป็นกลุ่มย่อยโดยแต่ละกลุ่มย่อยมีจำนวนสมาชิกแตกต่างกันออกไป จากการศึกษาพบว่า จำนวนสมาชิกในกลุ่มย่อยต่าง ๆ มีจำนวนสมาชิกไม่เท่ากัน โดยมีจำนวนสมาชิกในกลุ่มย่อยมากที่สุดคือ มากกว่า 20 คน มีจำนวนถึงร้อยละ 71.1 รองลงมาคือ มีสมาชิกในกลุ่มย่อยจำนวนระหว่าง 10-15 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 และจำนวนสมาชิกที่น้อยกว่า 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ดังแสดงในตารางที่ 27

ตารางที่ 26 การมีส่วนร่วมในการร่าง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของกลุ่มผู้ใช้น้ำ โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมง จังหวัดหนองคาย

รายละเอียด	จำนวนคณะกรรมการ	
	ราย	ร้อยละ
กลุ่มผู้ใช้น้ำมีการกำหนดกฎ ระเบียบ		
กำหนด	39	97.5
ไม่กำหนด	1	2.5
รวม	40	100.0
การมีส่วนร่วมในการร่างกฎระเบียบ		
ไม่มีส่วน	4	10.0
มีส่วน	36	90.0
รวม	40	100.0
การปฏิบัติตามกฎระเบียบ		
ไม่ปฏิบัติตาม		
ปฏิบัติบ้างเป็นบางครั้ง	1	2.5
ปฏิบัติแทบทุกครั้ง	21	52.5
ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด	18	45.0
รวม	40	100.0
การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการ		
มีส่วนร่วม	35	87.5
ไม่มีส่วนร่วม	3	7.5
ไม่ตอบคำถาม	2	2.5
รวม	40	100.0

ตารางที่ 27 จำนวนสมาชิกที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำโครงการ
สูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จังหวัดหนองคาย

จำนวนสมาชิกกลุ่มย่อย	คณะกรรมการ (ราย)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10 คน	4	10.5
10 – 15 คน	5	13.2
16 - 20	2	5.3
มากกว่า 20	27	71.1
ไม่ตอบคำถาม	2	2.5
รวม	40	100.0

กิจกรรมต่าง ๆ ด้านการดูแลบำรุงรักษาที่อยู่กลุ่มหรือองค์กรผู้ใช้น้ำนั้น ถ้าหากทางโครงการฯ มีแนวความคิดที่จะให้กลุ่มผู้ใช้น้ำการทำกิจกรรมดังกล่าว จากแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำให้ความร่วมมือการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำทั้งหมดจำนวน 40 ราย มีความเห็นว่าการซ่อมแซมระบบต่าง ๆ โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง นั้น ส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 77.5 สามารถกระทำได้ เช่น การซ่อมแซมคลองส่งน้ำ ทั้งสายประธาน และสายรอง การถางหญ้าบนไหล่คลองทั้งคลองสายประธานและสายรอง งานขุดลอกตะกอนท้องคลองส่งน้ำ เป็นต้น แต่การซ่อมแซมถนนโครงการฯ ร้อยละ 50 หรือ จำนวนคณะกรรมการ จำนวน 20 คน บอกว่าทำได้ อีกจำนวน 15 คน หรือ ร้อยละ 37.5 บอกว่าทำไม่ได้ และการซ่อมแซมพังกันน้ำ ร้อยละ 27.5 หรือจำนวนคณะกรรมการจำนวน 11 คน บอกว่าทำได้ ซึ่งคณะกรรมการอีกร้อยละ 55 หรือคิดเป็นจำนวน 22 ราย บอกว่าทำไม่ได้ อีก 7 รายหรือ ร้อยละ 17.5 ไม่ตอบคำถาม สาเหตุที่ทำไม่ได้เนื่องจากไม่มีงบประมาณมาใช้จ่ายในการซ่อมแซมบำรุงรักษาตลอดจนเครื่องจักร เครื่องมือที่มาดำเนินการซ่อม ดังแสดงในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือในกิจกรรมการซ่อมแซม บำรุงรักษา ของคณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า
ห้วยโมง จังหวัดหนองคาย

กิจกรรมที่ให้ดำเนินการ	จำนวนคณะกรรมการที่สัมภาษณ์ (ราย)				
	ทำได้	ร้อยละ	ทำไม่ได้	ร้อยละ	ร้อยละ
งานซ่อมแซมคลองส่งน้ำสายประธานและสายซอย	33	82.5	6	15.0	2.5
งานซ่อมแซมคลองส่งน้ำสาย OFD (สปก.)	32	80.0	4	10.0	10.0
งานขุดลอกดินตะกอนท้องคลองส่งน้ำสายประธานและสายซอย	33	89.2	4	10.0	7.5
งานขุดลอกดินตะกอนท้องคลองส่งน้ำสาย OFD (สปก.)	34	85.0	4	10.0	5.0
งานถางหญ้าและเสริมคันดินคลองส่งน้ำสายประธานและสายซอย	37	92.5	1	2.5	5.0
งานถางหญ้าและเสริมคันดินคลองส่งน้ำสาย OFD (สปก.)	38	95.0	0	0.0	5.0
งานขุดลอกคลองระบายน้ำ	31	77.5	6	15.0	7.5
งานซ่อมแซมถนนในโครงการฯ	20	50.0	15	37.5	12.5
งานซ่อมแซมพนังกันน้ำ	11	27.5	22	55.0	17.5
รวม	269	100.0	62	100.0	100.0

หมายเหตุ คณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำสามารถตอบคำถาม ได้มากกว่าหนึ่งกิจกรรม

โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง คณะกรรมการบริหารในโครงการแต่ละแห่ง ทั้ง 9 สถานี มีรูปแบบของกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำต่างกันออกไป กล่าวคือ ทั้ง 9 สถานีสูบน้ำมีรูปแบบของกลุ่มต่างกันมีทั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ ที่อยู่ในโครงการ จะเห็นว่า ในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง มีองค์กรผู้ใช้น้ำอยู่ในโครงการ 2 ประเภท ใหญ่ ๆ คือ เป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำ และ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ โดยมีสมาชิกของคณะกรรมการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำที่มาทำการให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น จำนวน 40 ราย เป็นสมาชิกของกลุ่มผู้ใช้น้ำ 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.5 และเป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.5 เกี่ยวกับเรื่อง กฎ ระเบียบ ของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง ตั้งไว้ว่าด้วยเรื่องการปฏิบัติการขอสูบน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ดังแสดงในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 สถานภาพขององค์กรผู้ใช้น้ำ โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จังหวัดหนองคาย

สถานะ	จำนวนคณะกรรมการ	
	ราย	ร้อยละ
กลุ่มผู้ใช้น้ำ	37	92.5
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	3	7.5
สมาคมผู้ใช้น้ำ	-	-
รวม	40	100.0

จากการศึกษาพบว่า ข้อปฏิบัติต่างๆ ที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง ตั้งไว้ นั้นคณะกรรมการบริหารกลุ่ม / สหกรณ์ ผู้ใช้น้ำไม่ทราบในข้อกำหนดอยู่โดยเฉลี่ย ร้อยละ 5.5 และมีคณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำ/ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ ทราบอยู่เฉลี่ย 94.5 ซึ่งในคณะกรรมการที่ทำการสัมภาษณ์ทั้ง 40 ราย นั้น มีผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงในกลุ่มผู้ ร้อยละ 5.5 และมีคณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของโครงการอยู่ร้อยละ 93.4 ดังแสดงในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการขอสวนน้ำ โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จังหวัดหนองคาย

รายละเอียดข้อปฏิบัติ	ร้อยละของคณะกรรมการ			
	ไม่ทราบ	ทราบ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ
1. การจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อการบริหารการใช้น้ำและรับผิดชอบค่ากระแสไฟฟ้า	5.4	94.6	5.4	94.6
2. เกษตรกรต้องสมัครเป็นสมาชิก	-	100.0	-	100.0
3. สถานีสูบน้ำจะสูบน้ำให้ตามคำขอของกลุ่ม / สหกรณ์	-	100.0	-	100.0
4. เกษตรกรต้องขอใช้น้ำกับ กลุ่ม / สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	-	100.0	-	100.0
5. คำขอใช้น้ำใช้แบบฟอร์มของโครงการสูบน้ำห้วยโงง	-	100.0	-	100.0
6. สถานีสูบน้ำจะดำเนินการสูบน้ำให้ในเวลา 07.00 - 18.00 น.และเวลา 22.00 น. - 05.00 น.	8.3	91.7	8.3	91.7
7. ก่อนเริ่มฤดูกาลเพาะปลูกและขอใช้น้ำในแต่ละครั้ง กลุ่ม / สหกรณ์ต้องปฏิบัติ ดังนี้				
7.1 ทำความตกลงค่าหนี้ค่ากระแสไฟฟ้าที่ยังค้างชำระ	5.6	94.4	8.3	91.7
7.2 ทำความตกลงอัตราค่ากระแสไฟฟ้าและจ่ายค่ากระแสไฟฟ้า	27.8	72.2	27.8	72.2
7.3 แจ้งชื่อและลายมือตัวอย่างบุคคลที่ทางกลุ่ม/สหกรณ์แต่งตั้งในการขอน้ำ	2.8	97.2	-	100.0
7.4 ขุดลอกซ่อมแซมและทำความสะอาดคลองส่งน้ำส่งน้ำทั้งหมด	-	100.0	-	100.0
7.5 วางแผนการจัดสรรน้ำแก่สมาชิกโดยกำหนดวันเริ่มในแต่ละฤดูกาล	-	100.0	-	100.0
7.6 จัดรอบเวรและปฏิทินการจ่ายน้ำแก่สมาชิก	11.1	88.9	11.1	88.9
8. พนักงานสูบน้ำสูบน้ำตามที่สมาชิกขอตามข้อ 7.3	-	100.0	-	100.0
9. พนักงานสูบน้ำสูบน้ำตามจำนวน ชั่วโมงที่ร้องขอ	2.8	97.2	11.1	88.9
10. พนักงานสูบน้ำได้ให้ผู้สูบน้ำร่วมในการจดมิเตอร์ไฟฟ้าด้วยทุกครั้ง	23.5	76.5	14.7	85.3
11. โครงการฯ แจ้งค่ากระแสไฟฟ้าให้ทาง กลุ่ม / สหกรณ์ทราบเป็นรายเดือน	5.9	94.1	5.9	74.1
12.กลุ่มต้องจ่ายค่ากระแสไฟฟ้าให้กับโครงการ ดังนี้				
จ่ายเป็นรายเดือน	5.9	94.1	5.9	94.1
จ่ายเมื่อสิ้นสุดฤดูกาล	-	100.0	-	100.0
เฉลี่ย	5.5	94.5	5.5	93.4

การเรียกเก็บเงินค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำนั้น กลุ่มผู้ใช้น้ำ / สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ มีการเรียกเก็บเงินค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำในแต่ละสถานีสูบน้ำไม่เท่ากัน ซึ่งขึ้นอยู่กับช่วงฤดูกาล อัตราเรียกเก็บ ชนิดของกิจกรรมที่ทำ ข้อตกลงของสมาชิกในกลุ่มผู้ใช้น้ำ นั้น ๆ ในแต่ละสถานีสูบน้ำ ดังแสดงในตารางที่ 31 และตารางที่ 32

ตารางที่ 31 อัตราการเรียกเก็บค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำ ฤดูฝน ของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโมง จังหวัดหนองคาย

หน่วย : บาท

สถานีสูบน้ำ	อัตราเรียกเก็บ	ชนิดการทำการเกษตร		
		ข้าว	พืชไร่	บ่อปลา
P. 1	ไร่ละ	-	80	80
	ข้าวโม่งละ	80	-	-
P. 3	ไร่ละ	100	100	100
	ข้าวโม่งละ	100	100	100
P. 4	ไร่ละ	-	-	-
	ข้าวโม่งละ	100	100	100
P. 5	ไร่ละ	80	-	100
	ข้าวโม่งละ	80	80	100
P. 6	ไร่ละ	-	-	-
	ข้าวโม่งละ	80	80	80
P. 7	ไร่ละ	130	-	100
	ข้าวโม่งละ	80	-	-
P. 8	ไร่ละ	130	-	-
	ข้าวโม่งละ	80	-	-
P. 9	ไร่ละ	-	-	-
	ข้าวโม่งละ	80	-	-
P. 10	ไร่ละ	-	-	-
	ข้าวโม่งละ	80	80	80

ตารางที่ 32 อัตราการเรียกเก็บค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้การสูบน้ำ ถุดแล้ง ของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า
ห้วยโสมง จังหวัดหนองคาย

หน่วย : บาท

สถานีสูบน้ำ	อัตราเรียกเก็บ	ชนิดการทำการเกษตร		
		ข้าว	พืชไร่	บ่อปลา
P. 1	ไร่ละ	100	80	200
	ข้าวโสมงละ	70	70	70
P. 3	ไร่ละ	100	80	200
	ข้าวโสมงละ	100	100	100
P. 4	ไร่ละ	100	-	100
	ข้าวโสมงละ	-	-	-
P. 5	ไร่ละ	70	70	100
	ข้าวโสมงละ	80	80	100
P. 6	ไร่ละ	-	-	-
	ข้าวโสมงละ	60	60	80
P. 7	ไร่ละ	100	-	-
	ข้าวโสมงละ	75	-	-
P. 8	ไร่ละ	130	80	-
	ข้าวโสมงละ	80	-	-
P. 9	ไร่ละ	-	-	-
	ข้าวโสมงละ	70	70	70
P. 10	ไร่ละ	-	-	-
	ข้าวโสมงละ	80	-	-

จากตารางที่ 31 และ 32 เป็นตารางแสดงอัตราค่าเรียกเก็บเงินค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำในฤดูฝนและฤดูแล้ง ของสถานีสูบน้ำต่าง ๆ ที่อยู่ในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมง พบว่า การเก็บค่ากระแสไฟฟ้าแต่ละฤดูกาลมีความแตกต่างกันเนื่องจาก เป็นข้อตกลงกันระหว่างสมาชิกผู้ใช้น้ำกับคณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำ ซึ่งฤดูฝน ซึ่งทางคณะกรรมการกลุ่มมีมติให้เก็บเป็นค่ากระแสไฟฟ้าเป็นรายบุคคลเพราะมีการทำการเกษตรไม่พร้อมกันประกอบกับมีปริมาณฝนที่ตกลงมาทำให้สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ต้องการ ซึ่งต่างจากฤดูแล้ง สมาชิกทำการเพาะปลูกพืชพร้อมกันและส่วนใหญ่พืชที่ปลูกเป็นชนิดเดียวกัน การขอใช้น้ำจากโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

ห้วยโงง จึงขอกันเป็นกลุ่มได้ ซึ่งเป็นการประหยัดค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำไปในตัว ในกรณีการเรียกเก็บเงินค่ากระแสไฟฟ้าของกลุ่มผู้ใช้น้ำแต่ละกลุ่มไม่เท่ากันนั้น ทางกลุ่มผู้ใช้น้ำได้คำนวณจากสถิติที่ผ่านมาเป็นหลักเพื่อใช้เป็นมติในการเรียกเก็บเงินค่ากระแสไฟฟ้าจากสมาชิกในการขอใช้น้ำจากโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง แต่ทั้งนั้น ต้องไม่ต่ำกว่าค่ากระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเรียกเก็บจากทางโครงการฯ ซึ่งทางโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงงเป็นผู้แจ้งให้กับทางกลุ่มได้ทราบเมื่อสิ้นสุดฤดูกาลเพาะปลูกในแต่ละครั้ง มีรายละเอียดดังนี้

สถานีสูบน้ำที่ 1 ในฤดูฝนมีการเรียกเก็บเงินจากสมาชิกผู้ใช้น้ำ 2 อัตรา คือ ถ้าสมาชิกปลูกข้าว ในฤดูฝนถูกเรียกเก็บเงินในอัตราชั่วโมงละ 80 บาท แต่ถ้าทำการปลูกพืชไร่ หรือ บ่อปลาถูกเรียกเก็บเงินอัตราไร่ละ 80 บาท ส่วนฤดูแล้งมีการเรียกเก็บเงินจากสมาชิกผู้ใช้น้ำ 2 อัตรา คือ ถ้าสมาชิกปลูกข้าว ในฤดูฝนถูกเรียกเก็บเงินในอัตราไร่ละ 100 บาท แต่ถ้าทำการปลูกพืชไร่ คิดไร่ละ 80 บาท บ่อปลาจะถูกเรียกเก็บเงินไร่อัตราไร่ละ 200 บาท ถ้าคิดเป็นรายชั่วโมง คิดชั่วโมงละ 70 บาท ทุกกิจกรรม

สถานีสูบน้ำที่ 3 ฤดูฝนมีการเรียกเก็บเงินค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำ 2 แบบ คือ คิดเป็นรายชั่วโมง ชั่วโมงละ 100 บาท หรือ คิดเป็นไร่ ไร่ละ 100 บาท ทุกชนิดกิจกรรม ส่วนในฤดูแล้งมีการเรียกเก็บเงินค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำ 2 แบบ คือ เป็นรายชั่วโมงและแบบคิดเป็นไร่ โดยคิดเป็นรายชั่วโมงคิดชั่วโมงละ 100 บาท ทุกกิจกรรม แต่คิดแบบเป็นไร่ไม่มีอัตราที่แตกต่างกันออกไป คือปลูกข้าวคิดไร่ละ 100 บาท พืชไร่ ไร่ละ 80 บ่อปลาไร่ละ 200 บาท

สถานีสูบน้ำที่ 4 ฤดูฝนมีการเรียกเก็บเงินจากสมาชิกค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำเพียงรูปแบบเดียวและอัตราเดียวคือ ชั่วโมงละ 100 บาท ทุกกิจกรรม ส่วนฤดูแล้งมีการเรียกเก็บเงินจากสมาชิกค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำเพียงรูปแบบเดียวคือเก็บเป็นไร่ โดยคิดปลูกข้าว ไร่ละ 100 บาท บ่อปลา ไร่ละ 100 บาท

สถานีสูบน้ำที่ 5 ฤดูฝนมีการเรียกเก็บเงินจากสมาชิกผู้ใช้น้ำ 2 รูปแบบคือ ถ้าปลูกข้าวคิดในอัตราไร่ละ 80 บาท ถ้าเลี้ยงปลา คิดอัตราไร่ละ 100 บาท แต่ถ้าคิดเป็นรายชั่วโมง นั้นถ้าปลูกข้าว คิดอัตราชั่วโมงละ 80 บาท พืชไร่คิดอัตราชั่วโมงละ 80 บาท บ่อปลาคิดอัตราชั่วโมงละ 100 บาท ส่วนฤดูแล้งมีการเรียกเก็บเงินจากสมาชิกผู้ใช้น้ำ 2 รูปแบบคือ คิดเป็นไร่ กับ คิดเป็นรายชั่วโมง โดยถ้าปลูกข้าวคิดในอัตราไร่ละ 70 บาท พืชไร่คิดไร่ละ 70บาท ถ้าเลี้ยงปลา คิดอัตราไร่ละ

100 บาท แต่ถ้าคิดเป็นรายชั่วโมง นั้น ถ้าปลูกข้าว คิดอัตราชั่วโมงละ 80 บาท พืชไร่คิดอัตราชั่วโมงละ 80 บาท บ่อปลาคิดอัตราชั่วโมงละ 100 บาท

สถานีสูบน้ำที่ 6 ฤดูฝน มีการเรียกเก็บเงินจากสมาชิก รูปแบบเดียวคือ คิดเป็นรายชั่วโมงละ 80 บาท ทุกกิจกรรมที่ทำ ส่วนฤดูแล้งมีการเรียกเก็บเงินจากสมาชิก รูปแบบเดียวคือ คิดเป็นรายชั่วโมง โดยคิดปลูกข้าวและพืชไร่ชั่วโมงละ 60 บาท ถ้าเลี้ยงปลาคิดเป็นรายชั่วโมงละ 80 บาท ทุกกิจกรรมที่ทำ

สถานีสูบน้ำที่ 7 ฤดูฝนมีการเรียกเก็บเงินจากสมาชิก 2 รูปแบบคือ คิดเป็นไร่กับคิดเป็นชั่วโมง การเดินเครื่องสูบน้ำทั้งนี้สามารถแยกออกไปอีกได้ว่า ปลูกข้าวคิดในอัตราไร่ละ 130 บาท เลี้ยงปลาคิดในอัตราไร่ละ 100 บาท ถ้าปลูกข้าวคิดในอัตราชั่วโมงละ 80 บาท ส่วนฤดูแล้งมีการเรียกเก็บเงินจากสมาชิก 2 รูปแบบคือ เป็นรายไร่กับรายชั่วโมงการเดินเครื่องสูบน้ำทั้งนี้สามารถแยกออกไปอีกได้ว่า ปลูกข้าวคิดในอัตราไร่ละ 100 บาท ถ้าคิดเป็นรายชั่วโมง โดยปลูกข้าวคิดในอัตราชั่วโมงละ 75 บาท

สถานีสูบน้ำที่ 8 ฤดูฝน มีการเรียกเก็บเงินจากสมาชิก 2 รูปแบบ คือ เป็นไร่ โดยปลูกข้าวคิดไร่ละ 130 บาท เป็นรายชั่วโมงปลูกข้าว คิดชั่วโมงละ 80 บาท ส่วนฤดูแล้งมีการเรียกเก็บเงินจากสมาชิก 2 รูปแบบ คือ เป็นไร่ โดยปลูกข้าวคิดไร่ละ 130 บาท พืชไร่คิดไร่ละ 80 บาท เป็นรายชั่วโมงปลูกข้าว คิดชั่วโมงละ 80 บาท

สถานีสูบน้ำที่ 9 ฤดูฝนมีการคิดเพียงรูปแบบเดียวคือคิดเป็นรายชั่วโมง โดยคิดชั่วโมงละ 80 บาท ส่วนฤดูแล้งมีการคิดเพียงรูปแบบเดียวคือคิดเป็นรายชั่วโมง โดยคิดชั่วโมงละ 70 บาท ทุกกิจกรรม

สถานีสูบน้ำที่ 10 ฤดูฝนมีการเรียกเก็บเงินจากสมาชิกผู้ใช้น้ำเพียงอัตราเดียว คือ ถ้าสมาชิกปลูกข้าวในฤดูฝนจะถูกเรียกเก็บเงินอัตราไร่ละ 80 บาท การทำการเกษตรชนิดอื่นไม่เรียกเก็บ ส่วนฤดูแล้งมีการเรียกเก็บเงินจากสมาชิกผู้ใช้น้ำเพียงอัตราเดียว คือ ถ้าสมาชิกปลูกข้าว ในฤดูฝนจะถูกเรียกเก็บเงินในอัตราไร่ละ 80 บาท

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มผู้ใช้น้ำ/ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ มีการทำธุรกิจในการเก็บค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำเพียงอย่างเดียวเป็นส่วนใหญ่ มีส่วนน้อยที่มีธุรกิจอื่นมาเสริม กลุ่มผู้ใช้น้ำกเว้นกลุ่มผู้ใช้น้ำที่เป็นสหกรณ์มีการดำเนินธุรกิจอื่น ๆ เพิ่ม เช่น การจำหน่ายปุ๋ยเคมีให้แก่สมาชิก การซื้อขายข้าวผ่านทางสหกรณ์ เป็นต้น ดังแสดงในตารางที่ 33

ตารางที่ 33 การทำธุรกิจอื่นของ กลุ่ม/ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโมง จังหวัดหนองคาย

ประกอบธุรกิจอื่น	คณะกรรมการ	
	ราย	ร้อยละ
ไม่มีการทำธุรกิจอื่น	32	79.0
มีการทำธุรกิจอื่นร่วม	8	20.0
ไม่ตอบ	3	7.5
รวม	40	100.0

การทำหน้าที่ดูแล ซ่อมแซม บำรุงรักษาโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโมงนั้น ส่วนที่กลุ่ม/ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำต้องรับผิดชอบนั้นปรากฏว่าสมาชิกส่วนใหญ่ทราบดีเกือบทุกท่าน

จากการศึกษาพบว่า หน้าที่การซ่อมบำรุง ดูแล รักษา โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโมง ส่วนที่ กลุ่ม/ สหกรณ์ รับผิดชอบนั้น ปรากฏว่า คณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำทราบถึงหน้าที่การดูแล ซ่อมแซม บำรุงรักษาของตน จำนวนสมาชิกที่เป็นคณะกรรมการบริหารกลุ่ม/ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ จำนวน 40 ราย นั้น ทราบว่าการดูแล ซ่อมแซม บำรุงรักษา อาคารโครงการเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคน จำนวน 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 82.5 มีผู้ไม่ทราบอยู่จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 10 ของจำนวนทั้งหมด และมีผู้ไม่ตอบคำถามอยู่ 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.5 ของจำนวนทั้งหมด ดังแสดงในตารางที่ 34

ตารางที่ 34 หน้าที่ซ่อมแซม บำรุง โครงการสูบน้ำและบำรุงรักษาห้วยโงง จังหวัดหนองคาย
ของสมาชิก

การรับรู้หน้าที่ของสมาชิก	คณะกรรมการ	
	ราย	ร้อยละ
ทราบ	33	82.5
ไม่ทราบ	4	10.0
ไม่ตอบ	3	7.5
รวม	40	100.0

หน้าที่ ที่ทางกลุ่มผู้ใช้น้ำ/ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำต้องดำเนินการเองนั้น มีหลายอย่างด้วยกันจากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำ/ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ ร้อยละประมาณ 47.5–50 หรือประมาณ 19–20 ราย บอกว่าสามารถดำเนินการเองได้ มีเพียงร้อยละ 10 หรือมีเพียง 4 ราย เท่านั้น บอกว่าไม่สามารถดำเนินการเองได้และ อีกร้อยละ 40–42.5 หรือประมาณ 16–17 ราย ไม่ตอบคำถาม ในกรณีที่หากทางโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง ต้องการให้กลุ่มผู้ใช้น้ำ/ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ ดำเนินการซ่อมบำรุง รักษาดูแลอาคารชลประทาน ระบบส่งน้ำ สถานีสูบน้ำ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังแสดงในตารางที่ 35

ตารางที่ 35 หน้าที่ของกลุ่ม/ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำรับดำเนินการ โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง
จังหวัดหนองคาย

หน้าที่	ดำเนินการได้		ดำเนินการไม่ได้		ไม่ตอบคำถาม	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ถางหน้าตามแนวคันคลอง	19	47.5	4	10	17	42.5
ขุดคูน้ำเข้าแปลงนาของตน	19	47.5	4	10	17	42.5
ขุดลอกดินตะกอนท้องคลอง	20	50	4	10	16	40
ขุดลอกคลองดิน	20	50	4	10	16	40
ซ่อมแซมปรับปรุงคลองส่งน้ำ	20	50	4	10	16	40

หมายเหตุ สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำ/ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำในแต่ละสถานียมีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ซึ่งโดยภาพรวมแล้วพบว่ามีเพียง 2 รายการเท่านั้นที่คณะกรรมการส่วนใหญ่สามารถรับไปดำเนินการเองได้คือ งานซ่อมแซมคลองส่งน้ำดาดคอนกรีต และงานซ่อมแซมอาคารชลประทาน โดยมีจำนวนสมาชิกในอัตรา 26 และ 21 ราย ตามลำดับหรือคิดเป็นร้อยละ 65 และ 52.5 ตามลำดับ นอกนั้นสมาชิกส่วนใหญ่ให้คำตอบไปในทางที่ดำเนินการเองไม่ได้ทั้งนี้อาจมาจากหลายสาเหตุด้วยกัน ดังแสดงในตารางที่ 36

ตารางที่ 36 งานที่กลุ่มผู้ใช้น้ำดำเนินการซ่อมแซมเองโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง
จังหวัดหนองคาย

งานซ่อมแซม	ดำเนินการเองไม่ได้		ดำเนินการเองได้		ไม่ตอบ		รวม	
	จำนวน		จำนวน		จำนวน		จำนวน	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ละ	ราย	ละ	ราย	ละ
คลองส่งน้ำตาดคลองกริด	13	32.5	26	65	1	2.5	40	100
อาคารชลประทาน	17	42.5	21	52.5	2	5	40	100
ประตูน้ำ บานประตู สะพาน	28	70	9	22.5	3	7.5	40	100
ปรับปรุงดินคันคลองส่งน้ำที่ชำรุด	30	75	8	20	2	5	40	100
ปรับปรุงถนนในโครงการ	36	90	2	5	2	5	40	100
ปรับปรุงพนังกันน้ำ	35	87.5	3	7.5	2	5	40	100
ขุดลอกตะกอนบริเวณบ่อดูด	35	87.5	3	7.5	2	5	40	100
ขุดลอกคลองระบายน้ำ	33	82.5	4	10	3	7.5	40	100

สาเหตุที่สมาชิกไม่สามารถรับเองงานซ่อมแซม คูแล บำรุงรักษา ไปดำเนินการได้เองนั้น มีสาเหตุมาจาก กลุ่มผู้ใช้น้ำ/ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ ขาดแคลนเงินทุน ไม่มีเครื่องจักรกล ไม่มีเครื่องมือ อุปกรณ์ ไม่มีทักษะหรือเทคนิคในการทำงาน เป็นต้น

กิจกรรมด้านการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ใช้น้ำ/ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำยังขาดแคลน งบประมาณ มาเป็นอันดับ 1 สามารถดำเนินการเองได้ ถ้าโครงการห้วยโงงจัดหางบประมาณ วัสดุสิ่งของที่ใช้ในการซ่อมบำรุงมาให้ซึ่งเป็นการซ่อมบำรุงที่ไม่ต้องใช้เทคนิคมาก ในส่วนของการซ่อมบำรุงรักษาสถานีสูบน้ำนั้นทางกลุ่มผู้ใช้น้ำยังขาดช่างทางด้านเทคนิค จำเป็นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่โครงการห้วยโงงในการซ่อมบำรุงรักษาสถานีสูบน้ำ ดังแสดงในตารางที่ 37

ตารางที่ 37 เหตุผลที่กลุ่ม/สหกรณ์ผู้ใช้น้ำไม่สามารถรับดำเนินการได้ โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า
ห้วยโสมง จังหวัดหนองคาย

เหตุผล	จำนวนคณะกรรมการ (ราย)		
	ทั้งหมด	มาสัมภาษณ์	ร้อยละ
ขาดงบประมาณ	40	30	75.00
ไม่มีเครื่องจักรกล	40	25	62.50
ไม่มีเครื่องมือ / อุปกรณ์	40	23	57.50
ไม่มีความรู้ / ทักษะเทคนิค	40	22	55.00

จากตารางที่ 37 พบว่า คณะกรรมการ จำนวน 30 ราย หรือคิดเป็น ร้อยละ 75 ของจำนวน คณะกรรมการที่ได้ทำการสัมภาษณ์ทั้งหมด ให้เหตุผลที่ไม่อาจรับโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมง มาดำเนินการเองได้ สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการขาดงบประมาณ รองลงมา จำนวน 25 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 62.5 ของจำนวน คณะกรรมการที่ได้ทำการสัมภาษณ์ทั้งหมด ให้เหตุผลว่า ไม่มีเครื่องจักรกลในการซ่อมบำรุง คณะกรรมการอีก จำนวน 23 ราย หรือคิดเป็น ร้อยละ 57.5 ของจำนวน คณะกรรมการที่ได้ทำการสัมภาษณ์ทั้งหมด ให้เหตุผลว่า ไม่มีเครื่องมือและอุปกรณ์ในการซ่อมบำรุง และคณะกรรมการ จำนวน 22 ราย หรือคิดเป็น ร้อยละ 55.0 ของจำนวน คณะกรรมการที่ได้ทำการสัมภาษณ์ทั้งหมด ให้เหตุผลว่า ไม่มีความรู้และทักษะเทคนิคที่ทำการซ่อมบำรุง

2.3 เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมง

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมง จำนวน 20 ราย คิดว่าเกษตรกรในพื้นที่ของสถานีสูบน้ำในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมง ไม่ใช้น้ำจากโครงการ นั้น มีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการพื้นที่ของเกษตรกรอยู่ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 40 เกษตรกรขาดแคลนแรงงานและเงินทุนในการทำการเกษตรจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 35 บางรายพื้นที่อยู่ปลายคลองส่งน้ำทำให้ได้รับน้ำจากการขุดน้ำในโครงการได้ช้าและไม่คุ้มทุน ตลอดจนพื้นที่การเกษตรมีระดับพื้นที่สูงกว่าคลองส่งน้ำชลประทานที่ผ่านแปลงเกษตรทำให้ไม่สามารถรับน้ำได้ ดังแสดงในตารางที่ 38

ตารางที่ 38 สาเหตุที่เกษตรกรไม่ขอใช้น้ำ โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงม จังหวัดหนองคาย

สาเหตุ	เจ้าหน้าที่โครงการ (ราย)		ร้อยละ
	ทั้งหมด	จำนวน	
ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ	20	8	40.0
ขาดแคลนแรงงานและเงินทุน	20	7	35.0
พื้นที่อยู่ปลายคลองส่งน้ำน้ำส่งได้ช้า	20	6	30.0
พื้นที่การเกษตรอยู่สูงกว่าระดับคลองส่งน้ำ	20	5	25.0
คลองส่งน้ำชำรุด มีวัชพืชขึ้นอยู่เต็มคลอง	20	2	10.0
เกษตรกรขาดความสามัคคี	20	1	5.0
ผลผลิตการเกษตรราคาไม่ดี	20	1	5.0
ขาดการจัดสรรน้ำ	20	1	5.0
ค่าน้ำแพง ไม่อยากเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม	20	1	5.0

จากตารางที่ 38 พบว่า เกษตรกรที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติสามารถสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติขึ้นมาใช้เองได้ โดยมากไม่ขอใช้น้ำจากโครงการฯ ประกอบกับเกษตรกรบางรายขาดแคลนแรงงานและเงินทุนที่ใช้ในการทำการเกษตรและมีพื้นที่อยู่ปลายคลองส่งน้ำได้รับน้ำช้ากว่ารายอื่นเป็นสาเหตุหลักที่ไม่ใช้น้ำจากโครงการ

เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงม ต้องการให้เกษตรกรในพื้นที่ ใช้น้ำจากสถานีสูบน้ำให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่นั้น เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงมจำนวน 11 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 55 มีความเห็นว่าควรดำเนินการปรับปรุง ซ่อมแซมคลองส่งน้ำของแต่ละสถานีสูบน้ำให้อยู่ในสภาพใช้งานได้เต็มที่ อีกจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 45 มีความเห็นว่า ควรมีการดำเนินการทำความสะอาดคลองส่งน้ำ ขุดลอกตะกอนดินท้องคลอง กำจัดวัชพืชที่กีดขวางทางน้ำเพื่อให้น้ำเดินทางได้สะดวก และอีก 8 ราย หรือร้อยละ 40 มีความเห็นว่าควรปรับปรุงการจัดรอบเวรการส่งน้ำให้กับพื้นที่ของเกษตรกรเพื่อให้ได้น้ำอย่างทั่วถึง นอกจากนั้นมีความเห็นอื่น ๆ เช่นการประกันราคาผลผลิต การส่งน้ำให้เต็มคลองส่งน้ำเป็นต้น ดังแสดงในตารางที่ 39

ตารางที่ 39 ความคิดเห็นแนวทางดำเนินงานใช้น้ำจากสถานีสูบน้ำให้ได้ประโยชน์เต็มที่ โครงการ
สูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมง จังหวัดหนองคาย

ความคิดเห็นแนวทางดำเนินงาน	เจ้าหน้าที่โครงการ (ราย)		ร้อยละ
	ทั้งหมด	ให้ความเห็น	
ซ่อมแซม ปรับปรุง คลองส่งน้ำแต่ละสถานีให้อยู่ใน สภาพใช้งานได้ดี	20	11	55.0
ทำความสะอาดคลองส่งน้ำให้สามารถส่งน้ำได้ สะดวก	20	9	45.0
จัดรอบเวรการรับน้ำ	20	8	40.0
จัดเจ้าหน้าที่ดูแลการส่งน้ำ	20	1	5.0
ประกันราคาผลผลิต	20	1	5.0
เพิ่มจำนวนเครื่องสูบน้ำ	20	1	5.0
ส่งน้ำให้เต็มคลองชลประทาน	20	1	5.0

จากตารางที่ 39 พบว่า เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมง ต้องการให้มีการซ่อมแซม ปรับปรุง คลองส่งน้ำแต่ละสถานีให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี เป็นหลัก รองลงมาคือ การทำความสะอาดคลองส่งน้ำให้สามารถส่งน้ำได้สะดวก และจัดรอบเวรการรับน้ำของสมาชิกให้สมาชิกได้รับน้ำได้เท่ากัน

สถานีสูบน้ำแต่ละแห่งในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมง ควรต้องมีการปรับปรุงในส่วนใดบ้างนั้น จากแบบสอบถามพบว่า เจ้าหน้าที่โครงการห้วยโสมงจำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 85 การปรับปรุงสถานีสูบน้ำในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมง นั้นควรดำเนินการปรับปรุงคลองส่งน้ำชลประทาน เจ้าหน้าที่ 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 บอกว่าควรเพิ่มขนาดและจำนวนเครื่องสูบน้ำที่ไม่เพียงพอ ให้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร เจ้าหน้าที่ 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 30 บอกว่า ควรมีการปรับปรุงค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำให้ลดลงซึ่งปัจจุบันค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำมีราคาสูง ส่วนเรื่องอื่น ๆ มีการเสนอให้ปรับปรุงถนนใน

โครงการที่ถูกกระแสน้ำพัดได้รับความเสียหายให้กลับมาใช้งานได้ดังเดิม และควรปรับพื้นที่การเกษตรของสมาชิกที่มีพื้นที่สูงให้สามารถรับน้ำได้ เป็นต้น ดังแสดงในตารางที่ 40

ตารางที่ 40 การปรับปรุงสถานีสูบน้ำแต่ละแห่งในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าโครงการห้วยโงง จังหวัดหนองคาย

สถานีสูบน้ำแต่ละแห่ง	เจ้าหน้าที่โครงการห้วยโงง (ราย)		ร้อยละ
	ทั้งหมด	สัมภาษณ์	
ปรับปรุงคลองส่งน้ำ	20	17	85.0
เพิ่มจำนวนเครื่องสูบน้ำ	20	10	50.0
ปรับปรุงค่ากระแสไฟฟ้า	20	6	30.0
ระบบระบายน้ำ	20	2	10.0
ถนนในโครงการ	20	2	10.0
ปรับพื้นที่การเกษตร	20	2	10.0
งบประมาณต่าง ๆ	20	1	5.0

จากตารางที่ 40 พบว่า การปรับปรุงสถานีสูบน้ำแต่ละแห่งของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จังหวัดหนองคายนั้น ต้องการปรับปรุงคลองส่งน้ำเป็นหลัก รองลงมาเห็นว่าควรเพิ่มจำนวนเครื่องสูบน้ำให้พอเพียงต่อความต้องการของเกษตรกรเนื่องจากเครื่องสูบน้ำด้วยไฟฟ้าที่ใช้งานอยู่มีอายุมาก บางเครื่องชำรุดจนไม่สามารถซ่อมแซมได้

ภาพรวมของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง ที่ต้องปรับปรุง นั้น มีอยู่หลายความคิดเห็นซึ่งมาจากเจ้าหน้าที่โครงการ ที่ต้องการดำเนินการ ซึ่งเจ้าหน้าที่โครงการ ได้ให้สัมภาษณ์มาหลายข้อด้วยกันดังแสดงในตารางที่ 41

ตารางที่ 41 การปรับปรุงโครงการ ในภาพรวมของ โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง
จังหวัดหนองคาย

การปรับปรุงโครงการ	เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง (ราย)		ร้อยละ
	ทั้งหมด	คิดเห็น	
ความรวดเร็วในการจัดสรรงบประมาณการซ่อมบำรุง	20	8	40.0
การเตรียมเครื่องมือให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	20	7	35.0
การเพิ่มบุคลากรส่งน้ำที่มีอยู่ไม่เพียงพอ	20	7	35.0
งานส่งเสริมกลุ่มผู้ใช้น้ำ	20	5	25.0
ปรับปรุงระบบระบายน้ำ	20	3	15.0
ทำความสะอาดคลองส่งน้ำชลประทาน	20	2	10.0
ส่งเสริมการใช้น้ำอย่างประหยัด	20	1	5.0
ปรับปรุงขั้นตอนระบบราชการ	20	1	5.0
การติดต่อประสานงานกับหน่วยที่เกี่ยวข้อง	20	1	5.0

จากตารางที่ 41 พบว่า เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 40 ว่า ควรปรับปรุงงบประมาณที่ใช้ในการซ่อมบำรุงซึ่งมีความล่าช้าให้รวดเร็วขึ้น เจ้าหน้าที่ จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 35 บอกว่า ทางโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง ควรมีการจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องจักรกลให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และเจ้าหน้าที่อีก 7 ราย หรือ ร้อยละ 35 บอกว่าโครงการห้วยโงควรเพื่อบุคลากรควบคุมการส่งน้ำอีกเพราะเนื่องจากมีไม่เพียงพอหรือสมดุลในการควบคุมการส่งน้ำ ส่วนเห็นผลอื่น ๆ ได้แก่งานส่งเสริมกลุ่มผู้ใช้น้ำ งานปรับปรุงระบบระบายน้ำ ขั้นตอนระเบียบกฎเกณฑ์ของทางราชการที่วางไว้มีความยุ่งยากในทางปฏิบัติ

จากคำถามที่ว่าในการซ่อมแซมบำรุงรักษาโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง ถ้ามีการจ้างเหมาเอกชนเข้ามาดำเนินการนั้น เจ้าหน้าที่โครงการห้วยโง ต่างมีความเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย มีเหตุผลแตกต่างกันออกไปดังแสดงในตารางที่ 42

ตารางที่ 42 ความคิดเห็นในการจ้างเอกชนเข้ามาดำเนินการซ่อมบำรุง
โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ห้วยโสมง จังหวัดหนองคาย

การจ้างเอกชน	เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมง (ราย)		ร้อยละ
	ทั้งหมด	ความเห็น	
เห็นด้วย			
สำเร็จตามเป้าหมาย รวดเร็วในการดำเนินการ	20	15	75.0
ความพร้อมของเครื่องมือ เครื่องจักรกล	20	10	50.0
ไม่เห็นด้วย			
ขาดความรับผิดชอบ	20	1	5.0

จากตารางที่ 42 พบว่า เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมง จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 75 ของจำนวนทั้งหมดเห็นด้วย เพราะมีความรวดเร็วในการทำงาน สำเร็จตามเป้าหมาย เจ้าหน้าที่ จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 จำนวนทั้งหมด เห็นด้วย เพราะความพร้อมในด้านเครื่องจักรเครื่องมือของภาคเอกชนมีมากกว่าภาครัฐ ส่วนเจ้าหน้าที่ที่ไม่เห็นด้วยมีจำนวน 1 ราย หรือร้อยละ 5 ให้ความเห็นว่า เอกชนที่เข้ามารับจ้างขาดความรับผิดชอบต่อโครงการ

การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งการใช้น้ำในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมง ท่านคิดว่าควรดำเนินการแก้ไขอย่างไรจึงประสบความสำเร็จได้ นั้นเจ้าหน้าที่โครงการ ต่างให้สัมภาษณ์เป็นข้อได้หลายข้อซึ่งมีการให้ความเห็นตรงกันบ้างและไม่ตรงกันบ้าง ซึ่งแต่ละคนสามารถตอบถามถามได้มากกว่า 1 ข้อ ดังแสดงในตารางที่ 43

ตารางที่ 43 แก้ไขปัญหาการแย่งน้ำของเจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง
จังหวัดหนองคาย

การแก้ไขปัญหาการแย่งน้ำโดย	เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง (ราย)		ร้อยละ
	ทั้งหมด	ความเห็น	
จัดตั้งและอบรมกลุ่มผู้ใช้น้ำให้เข้มแข็ง	20	15	75.0
จัดรอบเวรการใช้น้ำ	20	8	40.0
วางแผนการเพาะปลูกพืช	20	5	25.0
ให้พนักงานสูบน้ำติดตามน้ำ	20	2	10.0
จัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง	20	2	10.0
ประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	20	1	5.0

จากตารางที่ 43 พบว่า เจ้าหน้าที่โครงการ จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 75 ของจำนวนทั้งหมด มีความเห็นว่า ควรจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำให้และฝึกอบรมกลุ่มผู้ใช้น้ำให้เข้มแข็ง พร้อมจัดตั้ง กฎระเบียบ ข้อบังคับให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกในแต่ละกลุ่มผู้ใช้น้ำให้ยอมรับโดยทั่ว เจ้าหน้าที่ จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 40 ของจำนวนทั้งหมดให้ความเห็นว่า ควรมีการวางแผน จัดรอบเวรการใช้น้ำ และแจ้งให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มทราบทุกคน และอีก เจ้าหน้าที่ จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนทั้งหมด ให้ความเห็นว่า ควรมีการจัดประชุมวางแผนการปลูกพืชก่อนทุกครั้งที่จะเริ่มลงมือเพาะปลูกพืช

เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง มีวิธีการใดที่ชักนำไปให้เกษตรกรในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง ร่วมมือกันในการบำรุง ซ่อมแซม รักษาอาคารชลประทาน ตลอดจนคลองส่งน้ำของสถานีสูบน้ำต่างๆ แตกต่างกันไปซึ่งแต่ละคนสามารถตอบคำถามได้มากกว่า 1 ข้อ ดังแสดงในตารางที่ 44

ตารางที่ 44 วิธีการให้เกษตรกรร่วมมือในการบำรุงดูแลรักษาโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง
จังหวัดหนองคาย

วิธีการ	เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง (ราย)		ร้อยละ
	ทั้งหมด		
	ทั้งหมด	สัมภาษณ์	
ปลูกจิตสำนึก การมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงดูแลรักษา	20	18	80.0
ร่วมวางแผนการส่งเสริมการเพาะปลูก	20	10	50.0
นำผลกำไรมาซ่อมแซมปรับปรุงสถานีสูบน้ำ	20	3	15.0
ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบ	20	1	5.0

จากตารางที่ 44 พบว่า ความเห็นของเจ้าหน้าที่ จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 80.0 ของจำนวนทั้งหมด บอกว่า ควรสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการซ่อมแซมดูแลรักษาระบบชลประทานในสถานีสูบน้ำของตนเอง เจ้าหน้าที่ จำนวน 10 ราย หรือร้อยละ 50.0 ของจำนวนทั้งหมดให้ความเห็นว่า ควรมีการส่งเสริม ประชุมวางแผน การส่งเสริมการเพาะปลูกในพื้นที่โครงการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการประชุมวางแผนการผลิตล่วงหน้าระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรในโครงการ และเจ้าหน้าที่ จำนวน 3 ราย หรือร้อยละ 15.0 ของจำนวนทั้งหมดบอกว่า ควรนำผลกำไรจากการบริหารจัดการน้ำในโครงการมาซ่อมบำรุงสถานี

เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง มีความคิดที่ให้กับกลุ่มผู้ใช้น้ำ/สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ อยู่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพางบประมาณของทางราชการแตกต่างกันไป ซึ่งแต่ละรายตอบได้มากกว่า 1 ข้อ ซึ่งสามารถสรุปรวมได้ ดังแสดงในตารางที่ 45

ตารางที่ 45 กิจกรรมที่ต้องดำเนินการให้กลุ่มผู้ใช้น้ำเข้มแข็งของ

โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จังหวัดหนองคาย

กิจกรรมต้องดำเนินการ	เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง (ราย)		ร้อยละ
	ทั้งหมด	สัมภาษณ์	
พัฒนากลุ่มผู้ใช้น้ำให้เข้มแข็ง	20	15	75.0
นำผลกำไรที่ได้มาบริหาร	20	3	15.0
ประกันราคาผลผลิต	20	2	10.0
จัดฝึกอบรมบุคลากร	20	1	5.0

จากตารางที่ 45 พบว่า เจ้าหน้าที่จำนวน 15 ราย หรือ ร้อยละ 75.0 ของจำนวนทั้งหมด มีความเห็นว่าควรใช้หลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกและเครือข่ายและต้องมีการปรึกษาหารือที่ได้รับการยินยอมจากสมาชิก มีความสามัคคี มีการตั้งกองทุนในการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำ จัดประชุมทุกเดือน พร้อมเจ้าหน้าที่การเกษตรแนะนำสมาชิกในการทำเกษตรและการใช้น้ำ จัดประชุมก่อนเริ่มเพาะปลูกเพื่อตรวจสอบหรือจัดพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชแต่ละชนิดและความต้องการของตลาด เพื่อการขายผลผลิตให้ได้ราคาดี มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้สมาชิกและผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ เจ้าหน้าที่ จำนวน 3 รายหรือร้อยละ 15.0 ของจำนวนทั้งหมด มีความเห็นว่ากลุ่มผู้ใช้น้ำและสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ ควรมีการจัดสรรเงินส่วนที่เป็นผลกำไรที่ได้จากการใช้น้ำของเกษตรกรเข้ามาบริหารกลุ่มหรือองค์กรผู้ใช้น้ำโดยจัดสรรเงินที่ได้จากการที่กลุ่มผู้ใช้น้ำเหลือจากหักให้ค่ากระแสไฟฟ้า เพื่อนำมาพัฒนากลุ่มผู้ใช้น้ำ ซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดเสียหาย แนะนำให้เกษตรกรใช้น้ำอย่างคุ้มค่าและประหยัด เจ้าหน้าที่ 2 ราย หรือ ร้อยละ 10.0 ของจำนวนทั้งหมด มีความเห็นว่าควรมีการประกันผลผลิตทางการเกษตรที่ออกมาเนื่องจากเกษตรกรสามารถทำการผลิตได้แต่เมื่อผลผลิตออกมาทำให้ราคาตกต่ำไม่คุ้มเงินทุนที่ลงไปและเจ้าหน้าที่ 1 ราย หรือ ร้อยละ 5 ของจำนวนทั้งหมด มีความเห็นว่าต้องจัดบุคลากรที่มีความรู้ จัดอบรม และดูงานในเขตพื้นที่ที่ได้จัดตั้งกลุ่ม เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานของกลุ่มผู้ใช้น้ำของตนเองต่อไป

แนวคิดของเจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า โครงการห้วยโงม ต่อการนำเสนอรูปแบบหรือวิธีการจัดสรรน้ำให้กับกลุ่มผู้ใช้น้ำ / สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ เพื่อที่กลุ่มผู้ใช้น้ำ / สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ นำแนวคิดไปปฏิบัติได้นั้น ได้มีเจ้าหน้าที่ได้ให้แนวคิดไว้หลายรูปแบบซึ่งในแต่ละคนสามารถตอบแบบสอบถามได้มากกว่า 1 ข้อ ดังแสดงในตารางที่ 46

ตารางที่ 46 รูปแบบแนวคิดการจัดสรรน้ำของเจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงม จังหวัดหนองคาย

รูปแบบวิธีการจัดสรรน้ำ	เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงม (ราย)		ร้อยละ
	ทั้งหมด	สัมภาษณ์	
จัดรอบเวรการใช้น้ำ	20	12	60.0
วางแผนการเพาะปลูกพืช	20	8	40.0
จัดกลุ่มผู้ใช้น้ำให้เข้มแข็ง	20	7	35.0
ปรับปรุงกฎระเบียบวิธีการใช้น้ำ	20	5	25.0
การติดตามการใช้น้ำ	20	1	5.0
ปรับปรุง ซ่อมแซม อาคารชลประทาน	20	1	5.0

จากตารางที่ 46 พบว่า เจ้าหน้าที่ 12 ราย หรือร้อยละ 60 จากจำนวนทั้งหมด เสนอให้จัดรอบเวรการใช้น้ำ เจ้าหน้าที่ 8 ราย หรือร้อยละ 40 จากจำนวนทั้งหมดมีความเห็นว่าควรมีการวางแผนการเพาะปลูกระหว่างเกษตรกรผู้ใช้น้ำในโครงการกับเจ้าหน้าที่โครงการและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ 5 ราย หรือร้อยละ 25 จากจำนวนทั้งหมดมีความเห็นว่าควรมีการปรับปรุงกฎระเบียบ ในกลุ่มผู้ใช้น้ำแต่ละแห่งเพื่อให้สมาชิกสามารถทำงานได้ดีขึ้น นอกนั้นเป็นการเสนออื่น ๆ เช่น การปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารชลประทาน เสนอการติดตามน้ำ เป็นต้น

เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมง คิดว่า กลุ่มผู้ใช้น้ำ / สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ ที่มีอยู่แล้วต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีเจ้าหน้าที่ได้ให้แนวคิดไว้หลายรูปแบบซึ่งในแต่ละคนสามารถตอบแบบสอบถามได้มากกว่า 1 ข้อ นั้น ดังแสดงในตารางที่ 47

ตารางที่ 47 การปรับปรุงโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมง จังหวัดหนองคาย

ปรับปรุง	เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโสมง (ราย)		ร้อยละ
	ทั้งหมด	สัมภาษณ์	
การบริหารงานในกลุ่มผู้ใช้น้ำ	20	14	70.0
การจัดรอบเวรการใช้น้ำ	20	10	50.0
กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ	20	8	40.0
คณะกรรมการบริหารงานของกลุ่ม ฯ	20	7	35.0
ค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำ	20	5	25.0

จากตารางที่ 47 พบว่า เจ้าหน้าที่ จำนวน 14 ราย หรือ ร้อยละ 70.0 จากจำนวนทั้งหมด มีความเห็นว่าการปรับปรุงการบริหารงานในกลุ่มผู้ใช้น้ำ หรือสหกรณ์ผู้ใช้น้ำให้ดีขึ้น เนื่องจากยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เจ้าหน้าที่ จำนวน 10 ราย หรือ ร้อยละ 50.0 จากจำนวนทั้งหมดมีความเห็นว่าการปรับปรุงการจัดรอบเวรการส่งน้ำหรือการจัดสรรน้ำในแต่ละสถานีเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในการแย่งน้ำ และเจ้าหน้าที่อีก 8 ราย หรือร้อยละ 40.0 จากจำนวนทั้งหมดมีความเห็นว่าการปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มผู้ใช้น้ำที่มีอยู่ในปัจจุบันที่ย่อยยาน ให้เข้มแข็ง เนื่องจากสมาชิกไม่ค่อยได้ปฏิบัติตามข้อตกลงเท่าที่ควร เป็นต้น

3. แนวทางการปรับปรุงการจัดสรรน้ำในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จังหวัดหนองคาย

3.1 แนวทางการปรับปรุงตามข้อเสนอของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ

จากผลการศึกษาถึงสภาพปัญหาของเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำพบว่า กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.8 พึงพอใจต่อระบบส่งน้ำของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับน้ำเพื่อการเกษตรตามวัน เวลาที่ร้องขอ ส่วนร้อยละ 24.2 ไม่พอใจเนื่องจากไม่ได้รับน้ำตามวัน เวลาที่ร้องขอ สาเหตุส่วนใหญ่มาจากเครื่องสูบน้ำชำรุด คลองส่งน้ำชำรุด ในช่วงเวลาที่มีความต้องการใช้น้ำ

แนวทางในการปรับปรุงการจัดสรรน้ำของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงงคือ ควรจัดตารางการส่งน้ำให้กับสมาชิกอย่างเป็นธรรมโดยพิจารณาจากความต้องการใช้น้ำจำเป็นสูงสุด นอกจากนี้ควรจัดตารางในการซ่อมบำรุงเครื่องสูบน้ำและคลองส่งน้ำให้สมบูรณ์พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา ซึ่งในการดำเนินงานนั้น อาจใช้เวลาระหว่างสับเปลี่ยนคลองส่งน้ำหรือสับเปลี่ยนเครื่องสูบน้ำ นอกจากนี้ ควรมีการตรวจ เช็ค และซ่อมบำรุงเป็นประจำในช่วงเวลาที่ไม่มีการขอใช้น้ำอย่างสม่ำเสมอและให้เกษตรกรผู้ใช้น้ำในโครงการมีส่วนร่วมในการซ่อมบำรุงดูแลรักษาระบบส่งน้ำด้วย

ส่วนระบบการจัดสรรน้ำ กลุ่มผู้ใช้น้ำส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.4 สามารถเปิดน้ำจากคลองส่งน้ำเข้าพื้นที่ของตนเองได้โดยตรง ส่วนที่เหลือต้องอาศัยวิธีการขอรับน้ำโดยผ่านที่ขอเกษตรกรรายอื่น การขอใช้น้ำส่วนใหญ่ เกษตรกร ร้อยละ 94.6 ขอใช้น้ำจากประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ และ ร้อยละ 73.33 ใช้วิธีการขอใช้น้ำร่วมกันกับเกษตรกรรายอื่น ซึ่งถือว่ามีความเป็นธรรมในระดับที่น่าพอใจ

แนวทางและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการจัดสรรน้ำของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงงนั้น เจ้าหน้าที่ในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง ได้เสนอให้มีการปรับเปลี่ยน การบริหารงานในกลุ่มผู้ใช้น้ำถึงร้อยละ 70.0 และ ร้อยละ 50.0 เห็นว่าควรจัดรอบเวรการใช้น้ำ ส่วนกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เห็นว่าควรมีการเปลี่ยนแปลง ร้อยละ 40 และร้อยละ 35.0 เห็นว่าควรมีการปรับเปลี่ยนคณะกรรมการบริหารงานของกลุ่มผู้ใช้น้ำและร้อยละ 25.0 เห็นว่าควรมีการลดค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำ

3.2 แนวทางการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำ

ในช่วงฤดูฝนของเกือบทุกปี พื้นที่ส่วนมากของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงม มักประสบกับปัญหาน้ำท่วม ซึ่งสถานีสูบน้ำที่ตั้งอยู่ในโครงการฯ ทำหน้าที่เร่งสูบน้ำระบายน้ำออกจากพื้นที่ เพื่อบรรเทาอุทกภัยที่เกิดขึ้น โดยค่าใช้จ่ายจากการสูบน้ำจากกรณีดังกล่าว ทางโครงการฯ เป็นผู้รับผิดชอบและกรณีที่เกิดปัญหาปริมาณน้ำในลำน้ำห้วยโงมมีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ จึงใช้สถานีสูบน้ำ (regulator) ที่ตั้งอยู่บริเวณปากลำน้ำห้วยโงมทำหน้าที่สูบน้ำจากแม่น้ำโขงเข้ามาเติมในลำน้ำห้วยโงม โดยค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำเข้ามานั้นทางโครงการฯ เป็นผู้รับผิดชอบโดยเกษตรกรผู้ใช้น้ำไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งฤดูแล้งเกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ ได้ทำการปลูกข้าวนาปรังเพื่อชดเชยข้าวนปีที่ประสบปัญหาน้ำท่วม

สมาชิกส่วนใหญ่ปลูกข้าวไว้กินเองในครอบครัว ส่วนที่เหลือขายให้โรงสี รายได้ที่ได้รับจากการขายข้าวจึงมีไม่มากนัก ประกอบกับพื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นของตนเองมีจำนวนน้อย ปัญหาที่พบมากในการทำการเกษตรในฤดูแล้งคือ การขาดแหล่งเงินทุน และคลองส่งน้ำเกิดความชำรุดเสียหาย แต่อย่างไรก็ตามในการแก้ปัญหาเบื้องต้นนั้นเกษตรกรในเขตพื้นที่โครงการฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาคคลองส่งน้ำของโครงการ โดยให้ความร่วมมือในการซ่อมแซม ดูแลรักษาทำความสะอาดคลองส่งน้ำ โดยสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำกับทางโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงมได้ทำข้อตกลงกันในการดูแลบำรุงรักษาคคลองส่งน้ำก่อนฤดูการเพาะปลูกทุกครั้ง

ความร่วมมือของสมาชิกนั้นเมื่อสมาชิกทำความสะอาดคลองส่งน้ำ ทำให้น้ำไหลสะดวกและรวดเร็วขึ้น เป็นการลดความเสียหายที่เกิดจากน้ำล้นคลอง และรอยรั่วหรือแฉกคอนกรีตคลองชำรุด นอกจากนี้หากพบสาเหตุดังกล่าวก็ได้มีการแจ้งให้กับคณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำทราบ เพื่อที่จะได้แจ้งให้กับทางโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงมทราบต่อไป เพื่อที่ทางโครงการฯ จะได้จัดส่งช่างและวัสดุอุปกรณ์มาซ่อมบำรุงต่อไป และยังพบว่ากลุ่มผู้ใช้น้ำได้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการซ่อมบำรุงระหว่างโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงมกับกลุ่มผู้ใช้น้ำว่าใครต้องรับผิดชอบในการซ่อมแซมบำรุงดูแลรักษาส่วนใด โดยกลุ่มผู้ใช้น้ำรับผิดชอบเกี่ยวกับด้านการทำความสะอาดคลองส่งน้ำ ขุดลอกตะกอนดินที่อยู่ในคลองส่งน้ำ ซ่อมแซมคลองส่งน้ำที่ชำรุดเสียหายที่ไม่มากนัก และเสียสละแรงงานในการซ่อมบำรุงคลองส่งน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำ ส่วนทางโครงการฯ

เป็นผู้จัดหาวัสดุมาใช้ในการซ่อมบำรุงส่วนที่เสียหายไม่มาก และเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการเองในส่วนที่เสียหายมาก ตลอดจนการซ่อมบำรุงทางด้านเทคนิคที่เกี่ยวกับระบบไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำทั้งหมด การแก้ไข การซ่อมบำรุงรักษาโครงการในส่วนที่ทางโครงการฯ รับผิดชอบนั้น สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีความเห็นว่าในภาพรวมทางโครงการฯ สามารถแก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว ทันต่อเวลา และสถานการณ์ที่อยู่ในเกณฑ์ดี นอกจากนี้ความรวดเร็ว ความพร้อมของเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ในการทำงาน ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ และการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่พบว่า อยู่ในเกณฑ์ดี เช่นกัน

สำหรับการศึกษาองค์กรผู้ใช้น้ำในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จังหวัดหนองคาย พบว่า มีการจัดตั้งในรูปแบบของกลุ่มผู้ใช้น้ำ ร้อยละ 92.5 และสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ ร้อยละ 7.5 ซึ่งส่วนใหญ่มีกฎ ระเบียบ วิธีการปฏิบัติที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำส่วนใหญ่ร้อยละ 94.5 ของคณะกรรมการฯ ทั้งหมด ทราบและเข้าใจ ข้อบังคับและระเบียบของโครงการฯ เป็นอย่างดี โดยพบว่าร้อยละ 82.5 ทราบถึงหน้าที่ในการซ่อมบำรุงดูแลรักษาและซ่อมแซมโครงการฯ แต่พบว่างานซ่อมแซมหลายกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการเองได้ เช่น ร้อยละ 90.0 ของคณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าไม่สามารถดำเนินการซ่อมแซมปรับปรุงถนนในโครงการเองได้ รองลงมาร้อยละ 87.5 มีความเห็นว่าไม่สามารถปรับปรุงพังกันน้ำและขุดลอกตะกอนในลำน้ำบริเวณบ่อสูบน้ำได้ ส่วนร้อยละ 82.5 มีความเห็นว่าไม่สามารถขุดลอกตะกอนดินในทางระบายน้ำเองได้

จากการศึกษาถึงสาเหตุที่ไม่สามารถดำเนินการเองได้พบว่า คณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำส่วนใหญ่ร้อยละ 75.0 มีความเห็นว่าขาดงบประมาณในการดำเนินการ รองลงมาได้แก่ ไม่มีเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการซ่อมบำรุง คิดเป็นร้อยละ 62.5 และร้อยละ 57.5 ตามลำดับ ส่วนสาเหตุสุดท้ายร้อยละ 55.0 มีความเห็นว่า มาจากไม่มีความรู้และทักษะในการดำเนินงาน

3.3 แนวทางการปรับปรุงตามข้อเสนอของเจ้าหน้าที่โครงการ

จากการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง มีความเห็นว่าควรปรับปรุง ซ่อมแซมคลองส่งน้ำของแต่ละสถานีสูบน้ำให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี และควรปรับปรุงงบประมาณที่ใช้ในการซ่อมบำรุงที่ล่าช้าไม่ทันกับความต้องการให้รวดเร็ว ตลอดจนปลูกจิตสำนึกใน

การมีส่วนร่วมในการซ่อมแซม บำรุงรักษาโครงการ ส่วนการพัฒนากลุ่มผู้ใช้น้ำให้เข้มแข็ง แนวคิดของเจ้าหน้าที่โครงการ ต่อการนำเสนอรูปแบบหรือวิธีการจัดสรรน้ำให้กับกลุ่มผู้ใช้น้ำ/สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ เพื่อนำแนวคิดไปปฏิบัติได้นั้น เจ้าหน้าที่โครงการได้ให้แนวคิดไว้หลายรูปแบบ ได้แก่ รูปแบบแนวความคิดการจัดสรรน้ำของเจ้าหน้าที่โครงการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 60.0 ของเจ้าหน้าที่โครงการทั้งหมด มีความเห็นตรงกันในเรื่องการจัดรอบเวรการใช้น้ำ รองลงมาร้อยละ 40 มีความเห็นว่าควรมีการวางแผนการเพาะปลูกพืช ส่วนในเรื่องการปรับปรุงโครงการฯ เจ้าหน้าที่โครงการส่วนใหญ่ร้อยละ 70.0 มีความเห็นว่าควรปรับปรุงการบริหารงานในกลุ่มผู้ใช้น้ำ รองลงมาได้แก่ การจัดรอบเวรการใช้น้ำ คิดเป็นร้อยละ 50.0 ของเจ้าหน้าที่โครงการทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากเห็นว่าในปัจจุบันการบริการงานในกลุ่มผู้ใช้น้ำยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ดังนั้น แนวทางการปรับปรุงโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและอยู่ในความพอใจของทั้ง 3 กลุ่มมากที่สุด ได้แก่ การปรับปรุงซ่อมแซมคลองส่งน้ำที่ชำรุดเสียหายจากการใช้งานมานานและจากการเกิดอุทกภัยเมื่อปี พ.ศ. 2545 ตลอดจนเครื่องสูบน้ำที่ชำรุดเนื่องจากการใช้งานมานานซึ่งบางเครื่องชำรุดจนใช้งานไม่ได้ต้องดำเนินการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้ดี พร้อมทั้งการสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการซ่อมแซมบำรุงรักษาคลองส่งน้ำ อาคารชลประทานและเครื่องสูบน้ำ ทั้งสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำด้วยกัน คณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำ และเจ้าหน้าที่โครงการ ดังแสดงในตารางที่ 48

ตารางที่ 48 แนวทางการปรับปรุงการจัดสรรน้ำของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง
จังหวัดหนองคาย

สมาชิกองค์กรผู้ใช้น้ำ	คณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำ	เจ้าหน้าที่โครงการ
1) จัดทำตารางการส่งน้ำ	1) จัดทำตารางการส่งน้ำ	1) จัดทำตารางการส่งน้ำ
2) จัดทำตารางการซ่อม	2) จัดทำตารางการซ่อม	2) จัดทำตารางการซ่อม
บำรุงรักษาคลองส่งน้ำและเครื่องสูบน้ำ	บำรุงรักษาคลองส่งน้ำและเครื่องสูบน้ำ	บำรุงรักษาคลองส่งน้ำและเครื่องสูบน้ำ
	3) ปรับปรุงกฎ ระเบียบการใช้น้ำ	3) ปรับปรุงกฎ ระเบียบการใช้น้ำ
	4) เร่งรัดขั้นตอนการขอ งบประมาณให้เร็วขึ้น	4) เร่งรัดขั้นตอนการขอ งบประมาณให้เร็วขึ้น

3.4 สรุปแนวทางการปรับปรุงการจัดสรรน้ำในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง

ในการปรับปรุงการจัดสรรน้ำในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงสามารถสรุปออกได้เป็น 3 ด้าน ได้แก่

3.4.1 ด้านฮาร์ดแวร์ (hardware) ในที่นี้หมายถึง สิ่งปลูกสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ คลองส่งน้ำ สถานีสูบน้ำ คลองระบายน้ำ และถนนในโครงการ โดย

1) คลองส่งน้ำ ควรซ่อมแซมคลองส่งน้ำที่ชำรุดเสียหายจากธรรมชาติ หรือจากการใช้งานให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์พร้อมใช้งาน และทำความสะอาดคลองส่งน้ำ ตลอดจนขุดลอกดินตะกอนที่กีดขวางน้ำที่ตื้นเขินและทำการเสริมดินบริเวณคันคลองส่งน้ำเพื่อป้องกันน้ำไหลล้นคลองส่งน้ำ ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์อยู่ตลอดเวลา

2) สถานีสูบน้ำ ควรซ่อมแซมสถานีสูบน้ำที่ชำรุดเสียหายจากการใช้งานให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้ดีอยู่ตลอดเวลา พร้อมทั้งหมั่นตรวจเช็คระบบสูบน้ำให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่ตลอดเวลาด้วยเช่นกัน

3) คลองระบายน้ำ ควรขุดลอกคลองระบายน้ำที่ตื้นเขินให้สามารถระบายน้ำออกจากพื้นที่โครงการในฤดูน้ำหลากได้ทัน

4) ถนนในโครงการ ควรทำการซ่อมแซมถนนในโครงการ ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีและสะดวกตลอดเวลา

5) พังกันน้ำ ควรทำการซ่อมแซมพังกันน้ำที่ชำรุดจากสาเหตุน้ำท่วม ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก

3.4.2 ด้านซอฟต์แวร์ (software) ในที่นี้หมายถึง การบริหารจัดการในโครงการ การปรับปรุงกฎ ระเบียบ ที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง โดย

1) ด้านการจัดสรรน้ำ ควรมีการปรับปรุง การวางแผนการเพาะปลูกพืช โดย ประชุมวางแผนการเพาะปลูกพืชล่วงหน้าก่อนฤดูกาลส่งน้ำที่จะมีขึ้น เพื่อให้ทราบถึงชนิดของพืชที่จะปลูกในพื้นที่และทราบความต้องการการใช้น้ำของพืช ก่อนฤดูกาลส่งน้ำ พร้อมทั้งวางแผนการจัดรอบเวรการให้น้ำให้สอดคล้องกับชนิดพืชที่ปลูกเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาการให้น้ำในอนาคต

2) ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการปรับปรุง กฎ ระเบียบ การใช้น้ำ พร้อมทั้งบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนการใช้น้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำและจัดฝึกอบรมองค์กรผู้ใช้น้ำให้เข้มแข็ง ตลอดจนประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น

3.4.3 ด้านทรัพยากรมนุษย์ (people ware) ในที่นี้หมายถึง บุคลากรด้านต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำ ได้แก่ เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง้ง คณะกรรมการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำ และเกษตรกรที่เป็นสมาชิกในองค์กรผู้ใช้น้ำ โดย

1) เจ้าหน้าที่โครงการ ควรจัดทำตารางการส่งน้ำ ตารางการซ่อมบำรุงรักษา คลองส่งน้ำ เครื่องสูบน้ำ ให้ชัดเจน พร้อมแจ้งให้สมาชิกองค์กรผู้ใช้น้ำทราบ พร้อมทั้งปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับการใช้น้ำให้ดีขึ้น ตลอดจนเร่งรัดขั้นตอนการของบประมาณให้เร็วขึ้น ตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกองค์กรผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการซ่อมแซม รักษาคลองส่งน้ำ เป็นต้น

2) คณะกรรมการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำ ควรจัดทำตารางการส่งน้ำ ให้สมาชิกในกลุ่มทราบ แจ้งให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันซ่อมบำรุงรักษาคลองส่งน้ำ เครื่องสูบน้ำ ที่ชำรุดให้อยู่ในสภาพดี พร้อมทั้งทำหน้าที่ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3) เกษตรกรผู้ใช้น้ำในโครงการ ควรสมัครเป็นสมาชิกขององค์กรผู้ใช้น้ำ ทั้งหมด และแจ้งพื้นที่การเพาะปลูกให้กับคณะกรรมการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำและเจ้าหน้าที่โครงการทราบ และต้องมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมการเป็นเจ้าของโครงการและการซ่อมบำรุง

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาวิจัยเรื่องการปรับปรุงการจัดสรรน้ำในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จังหวัดหนองคาย นั้นใช้แบบสอบถาม ทำการสัมภาษณ์ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นสมาชิกขององค์กรผู้ใช้น้ำในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จำนวน 165 ตัวอย่าง คณะกรรมการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำ 40 ตัวอย่าง และเจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จำนวน 20 ตัวอย่าง เพื่อศึกษาความคิดเห็นและปัญหาด้านการจัดสรรน้ำของทั้ง 3 กลุ่มในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง และหาแนวทางในการวางแผนการจัดสรรน้ำขององค์กรผู้ใช้น้ำ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสัมภาษณ์

1.1 สมาชิกขององค์กรผู้ใช้น้ำในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง จังหวัดหนองคาย

จากการศึกษาพบว่าสมาชิกขององค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่โครงการ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษามากที่สุด คือ 153 คน คิดเป็นร้อยละ 92.7 มีสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่เฉลี่ยระหว่าง 3 - 4 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยแรงงานส่วนใหญ่เฉลี่ย 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 56.4 สมาชิกมีที่ดินถือครองในพื้นที่โครงการฯ ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1-10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 68.5 ซึ่งรูปแบบการใช้น้ำจากโครงการและการจัดสรรน้ำ เกษตรกรรับน้ำจากคลองส่งน้ำสายต่าง ๆ ส่วนใหญ่ได้รับน้ำจากคลองส่งน้ำสายประธานมากถึง 71 ราย คิดเป็นร้อยละ 43 เป็นการรับน้ำจากคลองส่งน้ำเปิดเข้าที่พื้นที่ของตนเองโดยตรงเป็นส่วนใหญ่มากถึง 103 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.4 รูปแบบการขอใช้น้ำ สมาชิกขององค์กรผู้ใช้น้ำรวมตัวกันมาโดยเขียนคำขอใช้น้ำที่ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำเป็นส่วนใหญ่มากถึง 156 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.6 สมาชิกขององค์กรผู้ใช้น้ำมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อมาขอใช้น้ำจากประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำมากถึง 121 ราย คิดเป็นร้อยละ 73.33 ในการแบ่งน้ำที่ขอมาได้นั้นสมาชิกขององค์กรผู้ใช้น้ำมีการแบ่งปริมาณน้ำที่ได้รับมาตามจำนวนพื้นที่การรับน้ำของตนเองมากที่สุดถึง 74 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.9 ซึ่งสมาชิกขององค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจต่อระบบส่งน้ำของโครงการฯ มากที่สุดถึง 125 ราย คิดเป็นร้อยละ 75.8

1.2 คณะกรรมการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำ ในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโมง

จากการศึกษาพบว่าคณะกรรมการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโมง ที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำมากที่สุดจำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.5 โดยคณะกรรมการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำ ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการร่างกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มผู้ใช้น้ำ ถึง 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.5 คณะกรรมการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำ มีการแบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อยโดยแต่ละกลุ่มย่อยมีจำนวนสมาชิกแตกต่างกันออกไป จากการศึกษพบว่า จำนวนสมาชิกในกลุ่มย่อยต่าง ๆ มีจำนวนสมาชิกไม่เท่ากัน โดยมีจำนวนสมาชิกในกลุ่มย่อยมากกว่า 20 คน มีจำนวนถึงร้อยละ 71.1 การให้ความร่วมมือในกิจกรรมการบำรุงรักษาคลองส่งน้ำของคณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำ นั้นส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นสามารถทำกันเองได้และข้อปฏิบัติต่างๆ ที่โครงการ ตั้งไว้ นั้นคณะกรรมการบริหารกลุ่ม/สหกรณ์ ผู้ใช้น้ำส่วนใหญ่ ทราบเฉลี่ยร้อยละ 94.49 และในคณะกรรมการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำ ที่ทำการสัมภาษณ์ทั้ง 40 ราย นั้น ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นต้องปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ ของโครงการ อยู่ถึงร้อยละ 93.42 ส่วนการเก็บเงินค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำนั้นคณะกรรมการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำ/สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ ส่วนใหญ่มีการเรียกเก็บเงินค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำในแต่ละสถานีสูบน้ำไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับช่วงฤดูกาล อัตราเรียกเก็บ ชนิดของกิจกรรมที่ทำและ ข้อตกลงของสมาชิกในกลุ่มผู้ใช้น้ำในแต่ละสถานีสูบน้ำ จากการศึกษพบว่าอีกองค์กรผู้ใช้น้ำ/ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ มีการทำธุรกิจในการเก็บค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำเพียงอย่างเดียว ถึงร้อยละ 72.5 มีส่วนน้อยที่มีธุรกิจอื่นมาเสริม องค์กรผู้ใช้น้ำยกเว้นองค์กรผู้ใช้น้ำที่เป็นสหกรณ์มีการดำเนินธุรกิจอื่น ๆ เพิ่ม เช่น การจำหน่ายปุ๋ยเคมี ให้แก่สมาชิก การซื้อขายข้าวผ่านทางสหกรณ์ เป็นต้น ในเรื่องหน้าที่การซ่อมแซม ดูแล รักษาโครงการ คณะกรรมการบริหารกลุ่ม/สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ จำนวน 40 ราย ทราบว่าการดูแล ซ่อมแซม บำรุงรักษา อาคาร โครงการ เป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนโดยคณะกรรมการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.5 มีความเห็นว่าเป็นสามารถรับงานซ่อมแซม บำรุงรักษาโครงการฯ มาดำเนินการเองได้ ส่วนที่ไม่อาจรับ โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโมง มาดำเนินการซ่อมแซม บำรุงรักษาเองได้นั้น สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการขาดงบประมาณ ซึ่งคิดเป็น ร้อยละ 75 และรองลงมาคือการขาดเครื่องจักรกล

1.3 เจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง

จากการศึกษาเจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง จำนวน 20 ราย พบว่า เจ้าหน้าที่โครงการ ต้องการให้เกษตรกรในพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง ได้ใช้น้ำจาก สถานีสูบน้ำให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยเจ้าหน้าที่โครงการ จำนวน 11 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 55 มีความเห็นว่าควรดำเนินการปรับปรุง ซ่อมแซมคลองส่งน้ำของแต่ละสถานีสูบน้ำให้อยู่ใน สภาพใช้งานได้ดี และยังมีความเห็นอีกว่าในการปรับปรุงสถานีสูบน้ำในแต่ละแห่งนั้น ส่วนใหญ่ ร้อยละ 75 ต้องการให้ซ่อมแซม ปรับปรุงคลองส่งน้ำให้อยู่ในสภาพส่งน้ำได้ดี ซึ่งการปรับปรุง โครงการ ในภาพรวมนั้น เจ้าหน้าที่โครงการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 40 เห็นว่าควรปรับปรุงงบประมาณที่ ใช้ในการซ่อมบำรุงที่ล่าช้าไม่ทันกับความต้องการให้รวดเร็ว

ด้านความคิดที่ให้เอกชนเข้ามาดำเนินการจ้างเหมาการซ่อมแซม ปรับปรุง บำรุงรักษา ในโครงการ นั้น เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 75 เห็นด้วยเนื่องจากความรวดเร็วและความพร้อม ของเครื่องจักรกล ในการแก้ปัญหาการแย่งน้ำในช่วงฤดูการเพาะปลูกนั้น เจ้าหน้าที่โครงการฯ ส่วน ใหญ่ร้อยละ 75 มีความเห็นว่าควรจัดตั้งและอบรมกลุ่มผู้ใช้น้ำให้เข้มแข็ง ในด้านการชักนำให้ เกษตรกรร่วมมือกันในการบำรุงดูแลรักษาโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง เจ้าหน้าที่โครงการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 80 มีความเห็นว่าต้องปลูกจิตสำนึก การมีส่วนร่วมในการซ่อมแซมบำรุงรักษา ซึ่ง เจ้าหน้าที่โครงการฯ มีความคิดที่ให้องค์กรผู้ใช้น้ำ/สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ อยู่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้อง พึ่งพางบประมาณของทางราชการ แตกต่างกันไป ส่วนใหญ่ร้อยละ 75 มีความเห็นตรงกันในการ พัฒนากลุ่มผู้ใช้น้ำให้เข้มแข็ง แนวคิดของเจ้าหน้าที่โครงการ ต่อการนำเสนอรูปแบบหรือวิธีการ จัดสรรน้ำให้กับองค์กรผู้ใช้น้ำ/สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ เพื่อนำแนวคิดไปปฏิบัติได้นั้น เจ้าหน้าที่โครงการ ได้ให้แนวคิดไว้หลายรูปแบบ ส่วนใหญ่ร้อยละ 60.0 มีความเห็นตรงกันในเรื่องการจัดรอบเวรการ ส่งน้ำ การรับน้ำของสมาชิกเป็นหลัก เจ้าหน้าที่โครงการ มีความเห็นว่า องค์กรผู้ใช้น้ำ/สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ ที่มีอยู่แล้วต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรผู้ใช้น้ำโดยร้อย ละ 70.0 จากจำนวนทั้งหมดเห็นควรให้มีการปรับปรุงการบริหารงานในองค์กรผู้ใช้น้ำหรือสหกรณ์ ผู้ใช้น้ำให้ดีขึ้นเนื่องจากยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

2. การจัดสรรน้ำขององค์กรผู้ใช้น้ำในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง

จากการศึกษาพบว่าการจัดสรรน้ำขององค์กรผู้ใช้น้ำในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงส่วนมาก สมาชิกองค์กรผู้ใช้น้ำแบ่งน้ำตามพื้นที่รับน้ำของตนเองโดยผู้ที่มีพื้นที่ทำการเกษตรมากก็เสียค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำมากตามพื้นที่ ซึ่งการเสียค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำนั้น ทางกลุ่มผู้ใช้น้ำเก็บกับสมาชิกโดยคิดกันในอัตราค่าน้ำเป็นไร่ จำแนกกันตามชนิดของการทำการเกษตร ซึ่งแต่ละสถานีสูบน้ำมีการเรียกเก็บค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของกลุ่มผู้ใช้น้ำของแต่ละสถานีสูบน้ำ ส่วนการรับน้ำเข้าพื้นที่การเกษตร พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่พอใจกับระบบการส่งน้ำของโครงการ เพราะ ความสะดวก สามารถส่งน้ำได้ถึงแปลงเพาะปลูก ในส่วนที่ไม่พอใจในระบบส่งน้ำหรือคลองส่งน้ำของโครงการ มีสาเหตุมาจากระบบส่งน้ำหรือคลองส่งน้ำ ที่ได้ดำเนินการก่อสร้างมานานเกิดความชำรุดเสียหายทั้งจากภัยธรรมชาติและการใช้งานยังไม่ได้รับการซ่อมแซม

3. สภาพปัญหาการจัดสรรน้ำขององค์กรผู้ใช้น้ำ โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุที่สมาชิกองค์กรผู้ใช้น้ำของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงไม่พอใจในการส่งน้ำของโครงการ เนื่องจากผู้ควบคุมระบบไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เช่น คณะกรรมการดูแลสมาชิกในกลุ่มไม่ทั่วถึง พนักงานสูบน้ำละเลยการปฏิบัติงานหรือมอบหมายให้ผู้อื่นที่ไม่ใช่หน้าที่ดำเนินงานแทน ซึ่งรอบปีที่ผ่านมามีการส่งน้ำให้กับเกษตรกรในพื้นที่โครงการพบว่า สมาชิกองค์กรผู้ใช้น้ำได้รับน้ำ ตรงตาม วัน เวลา ที่ทำการร้องขอให้ดำเนินการสูบน้ำให้มีส่วนน้อยที่ได้รับน้ำแต่ไม่ตรงตามวันเวลาที่ร้องขอ ส่วนการขโมยน้ำ แย่งน้ำ ปิดกั้นทางน้ำเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาพบว่า มีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นน้อยมาก บางพื้นที่ไม่ปรากฏเหตุการณ์ดังกล่าวเลย

4. แนวทางในการปรับปรุงการจัดสรรน้ำของโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโง

4.1 แนวทางการปรับปรุงการจัดสรรน้ำของสมาชิกองค์กรผู้ใช้น้ำ

จากการศึกษาพบว่าแนวทางในการปรับปรุงการจัดสรรน้ำ ควรจัดตารางในการซ่อมบำรุงเครื่องสูบน้ำและคลองส่งน้ำให้สมบูรณ์พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา โดยดำเนินการนอกวัน

เวลา ที่มีการส่งน้ำอยู่ นอกจากนี้ ควรมีการตรวจ เช็ค และซ่อมบำรุงเป็นประจำในช่วงเวลาที่ไม่มีการขอใช้น้ำอย่างสม่ำเสมอ

4.2 แนวทางการปรับปรุงการจัดสรรน้ำ ของคณะกรรมการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำ

จากการศึกษาพบว่า ควรให้เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง ทุกคนเข้าเป็นสมาชิกองค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำ และควรมีการจัดประชุม ปรับแผนงานการจัดสรรน้ำ ร่วมกันภายในองค์กรผู้ใช้น้ำ ประสานงานกันระหว่างองค์กรผู้ใช้น้ำด้วยกันเพื่อแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ และควรรวมองค์กรผู้ใช้น้ำเข้าด้วยกันเป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำขนาดใหญ่เพียงแห่งเดียว เพื่อ เพิ่มศักยภาพและอำนาจการต่อรองจากหน่วยงานต่าง ๆ

4.3 แนวทางการปรับปรุงการจัดสรรน้ำของเจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง

จากการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง มีความเห็นว่าควร ปรับปรุง ซ่อมแซมคลองส่งน้ำของแต่ละสถานีสูบน้ำให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี ต้องมีการปลูก จิตสำนึกในการมีส่วนร่วม ซ่อมแซม คลองส่งน้ำ ส่วนการพัฒนากลุ่มผู้ใช้น้ำให้เข้มแข็ง ต้องการจั ดรอบเวรการส่งน้ำ การรับน้ำของสมาชิกให้เป็นธรรม

4.4 แนวทางการปรับปรุงการจัดสรรน้ำในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง โดยรวม

แนวทางการปรับปรุงโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุดและอยู่ในความพอใจของทั้ง 3 กลุ่มมากที่สุด ได้แก่ การปรับปรุงซ่อมแซมคลองส่งน้ำที่ชำรุด เสียหายจากการใช้งานมานานและจากการเกิดอุทกภัยเมื่อปี พ.ศ. 2545 ตลอดจนเครื่องสูบน้ำที่ชำรุด เนื่องจากการใช้งานมานานซึ่งบางเครื่องชำรุดจนใช้งานไม่ได้ต้องดำเนินการซ่อมแซมให้อยู่ใน สภาพพร้อมใช้งานได้

ด้านการจัดสรรน้ำ ควรมีการปรับปรุง การวางแผนการเพาะปลูกพืช โดยประชุมวางแผนการเพาะปลูกพืชล่วงหน้าก่อนฤดูกาลส่งน้ำที่จะมีขึ้น เพื่อให้ทราบถึงชนิดของพืชที่จะปลูกใน พื้นที่และทราบความต้องการการใช้น้ำของพืช ก่อนฤดูกาลส่งน้ำ พร้อมทั้งวางแผนการจัดรอบเวร การใช้น้ำให้สอดคล้องกับชนิดพืชที่ปลูกเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาการใช้น้ำในอนาคตและควรมี

การปรับปรุง กฎ ระเบียบ การใช้ น้ำ พร้อมทั้งบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนการใช้น้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำพร้อมทั้งจัดฝึกอบรมองค์กรผู้ใช้น้ำให้เข้มแข็ง ตลอดจนประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น

การสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของโครงการ และการให้ความร่วมมือในการซ่อมแซม บำรุงรักษา คลองส่งน้ำ อาคารชลประทานและเครื่องสูบน้ำ ระหว่างสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำด้วยกัน คณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำ และเจ้าหน้าที่โครงการ ทุกคน โดยให้มีจิตสำนึกความเป็นเจ้าของโครงการ หากมีสิ่งใดชำรุดเสียหายต้องรีบดำเนินการซ่อมแซมโดยด่วน ตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกองค์กรผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการซ่อมแซม รักษาคลองส่งน้ำ หากซ่อมแซมเองไม่ได้ ต้องแจ้งให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำเข้ามามีส่วนดำเนินการต่อไปและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1.1 จากปัญหาที่พบในพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง พบว่า เครื่องสูบน้ำ และคลองชลประทานมีการชำรุดทรุดโทรม ใช้งานได้ไม่สมบูรณ์แบบ จึงควรซ่อมบำรุง ปรับปรุงระบบส่งน้ำให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี โดยให้สมาชิกองค์กรผู้ใช้น้ำ คณะกรรมการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำ และเจ้าหน้าที่ของโครงการ โดยการจัดทำตารางการซ่อมบำรุงรักษา ร่วมมือกันในการพัฒนา ทำความสะอาด ขุดลอกตะกอนดินในคลองส่งน้ำและกำจัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้งบประมาณจากเงินรายได้ของกลุ่มผู้ใช้น้ำและการสนับสนุนของภาครัฐบางส่วน

1.2 เนื่องจากพนักกั้นน้ำของโครงการ ได้รับความเสียหายจากการเกิดน้ำท่วมในปี พ.ศ. 2545 จึงควรปรับปรุงซ่อมแซมพนักกั้นน้ำของโครงการ ที่เสียหายอยู่ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งซ่อมแซมเครื่องสูบน้ำที่ชำรุด ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ โดยการนำของเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ และการสนับสนุนจากคณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำ สมาชิกเกษตรกรผู้ใช้น้ำ โดยใช้งบประมาณจากกรมชลประทาน

1.3 เนื่องจากงบประมาณในการซ่อมบำรุง และงบประมาณเงินอุดหนุนค่ากระแสไฟฟ้าไม่เพียงพอ ควรมีจัดการงบประมาณให้กับโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงงอย่าง

เร่งด่วนและต่อเนื่อง พร้อมงบประมาณในการซ่อมบำรุง และงบประมาณเงินอุดหนุนต่อกระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำของสถานีสูบน้ำที่อยู่ในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง โดยการใช้งบประมาณจาก กรมชลประทานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4 การบริหารงานขององค์กรผู้ใช้น้ำในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าห้วยโงง เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมดีแล้ว เพราะเป็นองค์กรขนาดใหญ่ สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารองค์กรและมีการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารงานของตนเอง จึงเห็นควรให้การสนับสนุนและเสนอร่างเพื่อพิจารณาในรูปของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำห้วยโงง จำกัด ในรูปการจัดตั้งเป็นนิติบุคคล มีกฎหมายมารองรับ การบริหารงานเป็นรูปขององค์กรท้องถิ่นของตนเอง ผลประโยชน์ที่ได้รับกลับสู่ท้องถิ่น ท้องถิ่นสามารถบริหารงานได้ด้วยตนเอง การตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ สามารถทำได้รวดเร็วและตรงตามความต้องการของสมาชิก เป็นไปตามทฤษฎีการจัดการน้ำในระดับแปลงนาหรือระดับพื้นที่ (on - farm water management)

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาในพื้นที่โครงการอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายกัน เช่น โครงการชลประทานน้ำอูน จังหวัดสกลนคร โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าในเขตจังหวัดหนองคาย ที่มีลักษณะของโครงการและปัญหาในการใช้น้ำที่คล้ายกัน

2.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสรรน้ำในพื้นที่โครงการฯ เพื่อให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนและสามารถบอกถึงแนวคิดทัศนคติของชุมชนในการจัดสรรน้ำอันเป็นเครื่องบ่งบอกถึงประสิทธิภาพของชุมชนในการจัดการน้ำ